Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

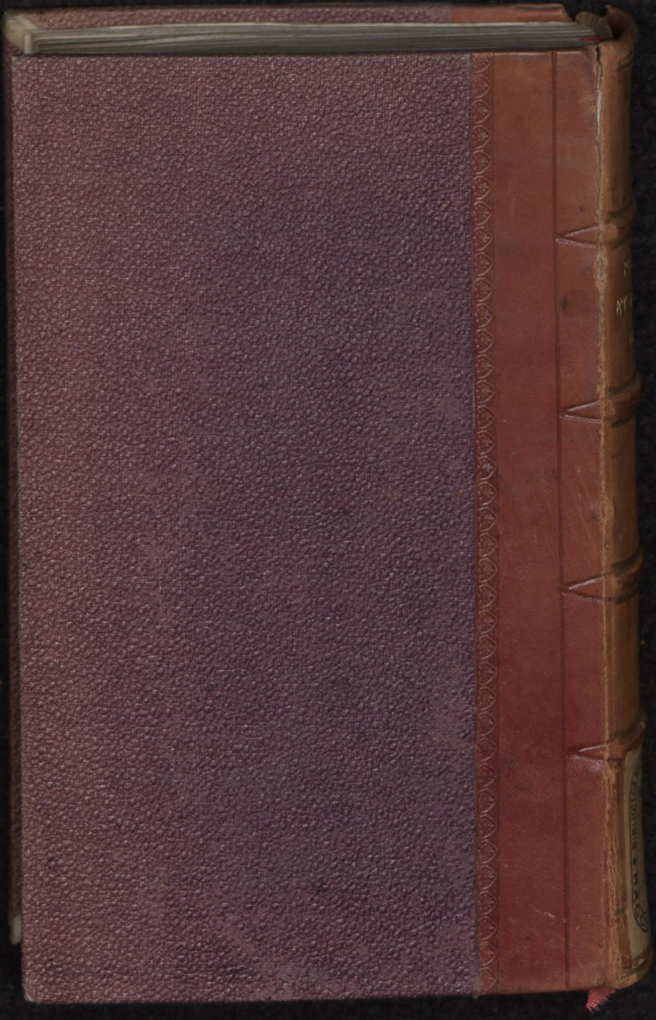

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.2.5.16

Ald. 2/5.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE-FIRENZE
ALDINI
II
5
16
RACCOLTA NENCINI

Ex Libris Ioannis Nencini
1874

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

PRVDENTIVS.

Prosper.

Ioannes Damascenus.
Cosmus Hierosolymitanus
Marcus episcopus Taluontis
Theophanes.

Prosper

Dame

Cosmus

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

ALDVS ROMANVS DANIELI CLA RIO PARMENSI BONAS LIT TERAS RAGVSII PROFI- TENTI, S.

Vide an ita sit, quod aiunt mi Clari, malos & dæmo-
nas, & homines rebus bonis semper esse contrarios,
quod, ex quo statui Christianos poetas cura nostra i-
pressos publicare, ut loco fabularum, & librorũ gen
tilium infirma puerorum ætas illis imbueretur, ut ue
ra pro ueris, & pro falsis, falsa cognosceret, atq; ita
adolescentuli, nõ in prauos, & in infideles, quales ho
die plurimi, sed improbos, atq; orthodoxos uiros eua
derent, quia adeo a teneris assuescere multum est, tot
illico oborta sunt impedimenta malorũ inuidia &
domesticorum, ut pene opprimerer. Tãdem Iesu chri
sto, Deo optimo, maximo adiuuãte. (Nam si ipse pro
nobis, quis cõtra nos?) Prudentius primus ex christia
nis poetis, qui in manus nostras peruenerunt, ab usq;
Britannis accitus, cum iam mille & centũ annis &
plus eo delituisset, exit in publicum typis nostris ex-
cusus, ut prosit Christianis suis, Idq; sub tuo nomine
Clari suauissimus. ut in ista urbe Ragusio inclyta, et
plena nobilitatis, serẽo uultu, quo optimus quisq;, ac
doctissimus istic solet, excipiatur. Vtetur primum te
hospite, ut per te, qui uitæ integritate, ac bonarũ lit-
terarum, quas publice profiteris doctrina, apud istos
optimos, uirtutisq; amantissime, ciues multũ, & au-
thoritate, & gratia uales, ab oĩbus cognoscatur. Il-
lud fortasse miraberis dittochæum inter Prudentii
opera connumeratum, necnon Prosperi epigrãmata,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

digna lectu, quod una cum Prudentio imprimēda curarim, me censuisse, sed magis mirabere, cum & dittochæum plegeris, & epigrammata cur ab omnibus fere doctis ætatis nostræ barbara, indignaq; lectu habita fuerint, cōdemnataq; indicta causa. nemo enim ex doctis ea opera (ut opinor) legit, nec qui adhuc inuenire, qui nisi primum uersum legerit. In quibus et ipse annumerabar. Quædam tamen correctiora desiderabis, quæ nos, ut in antiquissimo inuenimus exemplari, quod unum erat duntaxat, dimisimus. Iuuencum præterea, Sedulium, Aratorem, quos tandiu Typi nostri parturiunt ob circiter octomillia Græcorii Nazanzeni Carminū, & Nonnum, qui Euangelium heroico carmine elegātissime scripsit, & id genus cætera quæ græce addidimus cum latina interpretatione, perbreui parient, confestimq; nata ad te aduolabunt. Vale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

DE METRIS QVIBVS HOC IN LIBRO PRVDENTIVS VSVS EST. AD DANIELEM CLARIVM PARMENSEM VIRVM DOCTISSI.

Metra quoq;, quibus Prudẽtius usus est, breuiter enarrata sub tuo nomine exire in manus studiosorũ placuit Clari Doctiss. q̃ & numerosus sis; & uere Clarius, ea uero sunt.

Senex fidelis prima credendi uia est. O de monocolos hoc est uni membris. carmen iambicũ senariũ acatalecticum. recipit in locis imparibus. Spondeũ, Anapæstum, iambum, tribrachum. paribus uero iambum, et nonnunq̃ Anapæstum. In sexto etiam pyrrichium, ob ultimã, quæ in omni metro, & maxime Lyrico indifferenter, seu longa, seu breuis fuerit, ex omniũ cõsuetudine ponitur. scanditur uero sic. Senex, iãbus. fide, iambus. lis pri, spondeus. macre, iãbus. dendi, spondeus. uia est, iambus. scribit hoc genere carminis hæc.

Proœmium Psychomachiæ. 1
Senex fidelis prima credendi uia est.
Hymnum Ieiunantium 41
O nazarene dux bethlæm, uerbum patris. 36
Proœmium Amartigeniæ. 71
Fratres ephebi fossor, & pastor duo.
Martyrium Romani. 86
Romane Christi fortis adsertor dei.

Christe graues hominũ semper miserate labores, carmẽ est dactylicum heroicũ monocolon acatalecticũ, recipit in locis oibus spõdeũ, & dactylũ indifferẽter,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Sed in quinta ſede ſpondeus, & in ſexta dactylus ra‑riſſime ponuntur. Interdum etiam recipitur Anapæſtus, et pceleuſmaticus. ſcribit hoc genere carmĩs hæc.

Pſychomachiam.

Chriſte graues hominum.

Hymnum De trinitate.

Eſt tria ſumma Deus.

Apotheoſim.

Plurima ſunt, ſed pauca &c.

Amartigeniam.

Quo te precipitem rabies &c.

Libros duos contra Symmachum.

Credebam &c.

Dittochæum

Eua Columba fuit &c.

Per quinquẽnia iã decẽ. Ode tricolos triſtrophos, hoc eſt carmẽ trimẽbre treis cõuerſiones habens. Primus uerſus ẽ Glyconius cõſtãs ſpõdeo. choriãbo, & pyrrichio, ſeu iãbo. ſic em̃ ſcãditur. perquin, ſpõdeus. quennia iam, choriãbus. decẽ, pyrrichius, ſeu iãbus. Secundus eſt Aſclepiadeus cõſtãs ſpõdeo, duobus choriambis, et pyrrichio, ſeu iãbo, ſcãditur ſic. Niſal. ſpõdeus. Lor fuimus, choriambus. Septimus in, choriãbus. Super. Pyrrichius. Tertius uerſus ẽ choriãbicus ſapphichus cõſtãs ſpõdeo, tribus choriãbis, et pyrrichio, ſeu iãbo. ſcãditur ſic, Annũ. ſpõdeus. Cardo rotat. choriãbus. dũ fruimur. choriãbus. ſoleuolu. choriãbus. bili. pyrrichius, uel iãbus. uſus eſt hoc genere carminis ſemel dumtaxat in proœmio.

Ales diei nuncius, ode monocolos. Metrum iambicũ di

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

metrum acatalecticum recipiens in locis imparibus ſpondeum, & interdum Anapeſtum, paribus uero iambum. In quarto etiam pyrrichium propter ultimam liberiorem. ſcanditur ſic. Ales, ſpondeus. die, iãbus. inun, ſpondeus. tius, pyrrichius, ſeu iambus. ſcribit hoc metri gænere.

Hymnum Ad Gallicantum.

Ales diei nuntius. 22

Hymnum Ad Matutinum. 29

Nox & tenebræ & nubila.

Hymnum In natiuitate Domini.

Quid eſt quod arctum circulum. 46

Hymnum in Epiphania.

Quicunq; Chriſtum quæritis. 98

Martyrium diui Laurentii.

Beate martyr proſpera. 107

metro alcmanico O crucifer bone luciſator, O de monocolos, metrũ Alcmanium dactylicum trimetrũ hypercatalecticũ conſtans tribus dactylis & ſemipede, ſcãditur ſic. O cruci, dactylus. fer bone, dactylus. luciſa, dactylus. tor, heptimemeris heroica, uſus eſt hoc metro bis.

In hymno Ante cibum.

O crucifer bone luciſator. 26

In martyrio diuæ Eulaliæ.

Germine nobilis Eulalia. 117.

uersu phaleucio. Paſtis uiſceribus, ciboq; ſumpto. Ode monocolos. carmen phaleciũ hẽdecaſyllabũ acatalecticũ, cõſtans ſpõdeo, dactylo, & tribus trochæis. ſcãditur ſic. Paſtis, ſpõdeus. uiſceri, dactylus. bus ci, trochæus. bo que, trochæus. ſũpto, trochæus. ſcribit hoc metro duas odas.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Oden Post cibum.

Pastis uisceribus, ciboq; sumpto.

Martyrium diui Fructuosi.

Felix Terraco Fructuose uestris

Inuentor rutili dux bōe luminis. Ode monocolos, carmen Asclepiadeum cōstans spondeo, duobus choriambis, & pyrrichio, seu iambo. scanditur sic. inuen, spōdæus. tor rutili. choriambus dux bonelu. choriābus. minis. pyrrichius seu iambus. usus ē hoc carmine bis.

In ode ad Ascensionem Lucernæ.

Inuentor rutili dux bone luminis.

In prolo. i. liber Aduersus Symmachum.

Paulus præco dei &c.

Ades pater supreme. Ode monocolos, carmen est dimetrum iambicū catalecticum constans tribus pedibus, & syllaba. hoc est in prima sede, spondeo uel iambo. in secūda sede, iambo. et in tertia sede, spōdeo uel iambo. scāditur aūt sic. ades, iambus. pater iābus supre, iābus. me, semipes. i. semiseptenaria iābica. usus est hoc metro semel tantum, in hymno ante somnum.

Christe seruorū regimē tuorū, Ode dicolos tetrastrophos primi tres uersus sūt saphici hendecasyllabi, cōstat trochæo, spondeo, dactylo, & duobus trochæis, hoc modo. Christe, trochæus seruo, spondæus. rum regi, dactylus. mētu, trochæus. orum, trochæus. Quartus ē adonius cōstans dactylo dimetro catalectico hoc ē dactylo, & spōdeo, siue trochæo, sic legeco, dactylus. erces. spōdeus. scribit hoc metro hymnū post ieiuniū,

Christe seruorum regimen tuorum.

Oden duodeuigiti martyrum Cæsaraugustanorum.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

B is nouem noster populus sub uno. 120
D a puer plectrũ, choreis ut canam fidelibus. O de Monocolos. carmen est Trochaicum tetrametrũ, quadratum catalecticum, Archilochium Constans septem pedibus, & sillaba recipiens ꝓprie quidem Trochæos, sed & spondeos quoq; hoc mõ. Da pu, trochæus. exple spõdeus, ctrũcho, trochæus. reis, spõdeus. ut ca, trochæꝰ nã fi, trochæus. deli, trocheus. bus, scribit hoc metro.
H ymnum ad omnes horas.
D a puer plectrum choreis, &c. 41
H ymnum Hemeterii & ch eledonii.
S cripta sunt cœlo duorum. &c. 105
D eus ignee fons animarum. O de monocolos. carmen ẽ Anapæsticum Partheniacum dimetrum catalecticũ constans tribus pedibus, & syllaba. recipit autem in duabus primis sedibus apud Prudẽtium Anapæstum, et spõdeũ idifferẽter. in tertia aũt semp̃ anapæstum, hoc modo. Deus i, anapæstus, gnee fons, anapæstus, anima, anapæstus, rum. V titur hoc metro.
I n exequiis mortuorum.
D eus ignee fons animarum. 43
E st uera secta te magister consulo. Carmen est Epodõ, cõstans uersu senario iambico, cui Dimeter iambicus subditur, de utroq; dictum est superius. utitur hoc metro dũtaxat in prologo apotheoseos.
E st uera secta te magister consulo.
R ecta ne seruamus fidẽ. 52
I nsignem Meriti uirum. carmen est Glyconium constans, spõdeo, choriambo, & pyrrichio, seu iambo. de quo superius scribit eo metro.

Martyrium Quirini
Insignem meriti uirum. 136
Proœmium secundi libri aduersus Symmachum
Symon quem uocitant. 162
Electus Christo locus est ubi corda probata.
Carmen elegum notissimum. utitur eo bis.
In descriptione Baptisterii.
Electus Christo locus est &c. 137
In passione hippolyti. 139
Innumeros cineres sanctorum romula in urbe.
Sylla forum statuit Cornelius hoc Itali urbem. Car-
men epodon constans heroico carmĩe cui subditur se-
narium. Iambicum, de utrisq; dictum ē. scribit eo me
tro dũtaxat, Martyrium Cassiani.
Plus solito coeunt ad gaudia dic amice quid sit. carmẽ
Epodon constans altero archilochio, qui ex tetrame-
tro bucolico, & tribus trochæis componitur. altero
autem, qui ex semiquinaria iambica, & tribus item
trochæis. utitur hoc metro in Martyrio apostolorũ
Petri & Pauli. scãditur sic, Plus soli, dactylus to coe,
dactilus unt ad, spondeus, gaudia, dactylus. dic a, tro-
chæus. mice, trochæus. quid sit, trochæus.
Punica terra tulit quo splendeat omne quicquid usquã
est, O de Monocolos carmen Archilochium, de quo
dictum est. utitur hoc metro In martyrio Cypriani.
Agnes sepulchrum est Romulea in domo, O de mono-
colos carmen Alcaicum constans semiquinaria iam-
bica, & duobus dactylis. scribit hoc metro. Martyriũ
beatæ Agnetis uirginis. scanditur sic, Agnes, sponde-
us, sepul, iambus. chrum est. semiquinaria iambica. ro

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

mulea in domo, duo dactyli.

Pius fidelis Innocẽs pudicus. O de dicolos distrophos, primũ carmẽ est Iambicũ, trimetrũ, cathalecticum, hipponactiũ, quod colobũ, qm̃ Curtum ẽ, dicitur, constans qnq; pedibus, et syllaba. qui pedes ferè oẽs iambi sunt ĩ hac ode, hoc mõ, Pius, fide, lis in, nocẽs, pudicus. Secundũ carmen est Trochaicũ Euripidiũ Dimetrũ catalecticũ cõstans tribus pedibus, et syllaba, q pedes ferme oẽs sũt trochæi. scãditur sic. Dona, cõsci, ẽti, e. utitur hoc metro in hac ode tantum ueluti totius libri coronide. FINIS.

AVRELII PRVDENTII VITA PER ALDVM ROMANVM.

Aurelius Prudẽtius Clemens uir cõsularis generis fuit Hispanus ex urbe Cæsaraugusta, ut ex eo hymno colligimus, quẽ in laudem duodeuiuiginti martyrũ Cæsaraugustanorũ scripsit. Fuit hõ ingeniosus, grauis, & ornatus moribus, ac xpianæ religionis obseruantissimus, quod ex ipsius opibus facile est cognoscere, Licet adolescentiam, & iuuentutẽ, cũ bonis litteris indulgeret, incõtinenter egerit. Quod dolet ipse in procemio his uerbis. Aetas prima crepantibus.

Fleuit sub ferulis, mox docuit toga
Infectum uitiis falsa loqui non sine crimine,
Tunc lasciua proteruitas,
Et luxus petulans (heu pudet, ac piget,)
Fœdauit iuuenẽ nequitiæ sordibus, ac luto.

Fuit & iurisperitus, ac Massaliæ consul. Militauit etiam non sine laude, puto sub Honorio, Quod sic ipse testatur.

Bis legum moderamine

Frenos nobilium reximus urbium.
Ius ciuile bonis reddidimus, terruimus reos.
Tandem militiæ gradu
Euectum pietas principis extulit
Assumptum propius stare iubens ordine proximo.

Postremo septimũ et quĩquagesimũ ãnũ Agẽs res eccle
siasticas uario metrorũ genere cœpit cõponere inge-
niose q̃dẽ, et elegãter, sed spreta interdũ syllabarum
quãtitate in peregrinis dictiõibus, et maxĩe græcis, nõ
quod putẽ ip̃m ignorasse litteras græcas, q̃m tituli li
brorũ eius redarguũt, Psychomachiã Cathamerinõn
Apothẽosis Amartigẽnia Peri stephãnõn Dittochæõ
Sed Ectasin, Systoleq́; facere posse ĩterdũ in rebus sa
cris sibi licuisse (nisi mendosi codices) fortasse uoluit.
dolens præterea nihil scribendo eo ætatis uenisse, sic (queritur.

Instat terminus, & diem
Vicinum senio iam deus applicat,
Quid nos utile tanti spatio temporis egimus?

Floruit temporibus Valẽtiniani secũdi, & Theodosii
magni, & filiorũ eius Arcadii & Honorii Impera
torũ, Quibus & Ausonius & Claudianus poetæ,
Item Hieronymus Ambrosius, Augustinus diui eccle
siæ sanctæ doctores floruerunt. Nam in proœmio pri-
mi libri Contra Symmachum, colligimus Prudentiũ
eo tempore floruisse, quo Symmachus, his ad Chri-
stum pro Symmacho precibus.

Saluator generis Romulei precor,
Qui cunctis ueniam das pereuntibus,
Qui nullum statuis non operis tui
Mortalem, facili quem releues manu,
Huius, si potis est, iam miserescito

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Præruptam in foueam præcipitis uiri.
Spirat sacrilegis flatibus inscius,
Erroresq; suos indocilis fouet.
Obtestor iubeas, ne citus impetus
Arsurum mediis inferat ignibus.

Tum, Quia contra Symmachum diuus etiam Ambrosius scripsit ad Valentinianum Augustum, perspicimus diui Ambrosii tempestate fuisse Prudentium.

In fine autem secundi libri contra Symmachum uidetur Prudentius ad Honorium Theodosii magni filium dirigere sermonem his carminibus,

Te precor Ausonii dux Augustiss. regni
Et iam triste sacrum iubeas, ut cætera tolli.
Perspice, non ne uacat meriti locus iste paterni,
Quem tibi supplendum deus, & genitoris amica
Seruabit pietas? solus ne præmia tantæ
Virtutis caperet, partem tibi nate reseruo
Dixit, & integrum decus, intactumq; reliquit.
Arripe dilatam tua dux in tempora famam,
Quodq; patri superest, successor laudis habeto.
Ille urbem uetuit taurorum sanguine tingui,
Tu mortes miserorum hominum prohibeto litari.
Nullus in urbe cadat, cuius sit pœna uoluptas,
Nec sua uirginitas oblectet cædibus ora,
Iam solis contenta feris immanis Arena,
Nulla cruentatis homicidia ludat in armis.
Sit deuota deo, sit tanto principe digna,
Et uirtute potens, & criminis inscia Roma,
Quemq; ducem belli sequitur, pietate sequatur.

Præterea meminit Stiliconis, quem et Rufinū Theo-

dosius magnus, cũ Arcadius, & Honorius filii, quos post liberatum orbem, subactosq; undiq;, domitosq; tyrannos consortes imperii fecerat, nondum matu-ri imperio forent, ductores legit. & Rufinum Arcadio Adiunxit, & Stiliconem Honorio, & Arcadius Constantinopoli, Romæ Honorius imperauit Carmina uero, quibus de Stilicone Honorii Comite meminit, quoniã stragem barbarorum continẽt, qui Duce Radagasio in Italiam irruperunt, (Fuit enim numerus. cc. millium) operæpretium hoc loco recensere existimauimus sunt autem hæc,

Tentauit geticus nuper dẽere tyrannus
Italiam, patrio ueniens iuratus ab Istro
Has arces æquare solo, tecta aurea flammis
Soluere, mastrucis proceres uestire togatos.
Iamq; ruens Venetos turmis protriuerat agros,
Et ligurum uastarat opes, & amœna profundi
Rura padi, thuscumq; solum uicto amne premebat.
Depulit hos equitum nimbus, non peruigil Anser
Proditor occulti tenebrosa nocte pericli,
Sed uis cruda uirum, perfractaq; congredientum
Pectora, nec trepidans animus succumbere leto
Pro patria, & pulchram per uulnera quærere laudẽ.
Nunquid & ille dies ioue contulit auspice tantum
Virtutis pretium? dux Agminis, imperiiq;,
Christopotens nobis Iuuenis fuit, & comes eius,
Atq; parens Stilico, Deus unus Christus utriq;,
Huius adoratis altaribus, & cruce fronti
Inscripta, cecinere tubæ, prima hasta dracones
Præcurrit, quæ Christi apicem sublimiore effert.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Illic terdenis gens exitiabilis annis
Pannoniæ pœnas tandem deleta pependit.
Corpora famosis olim ditata rapinis
In cumulos congesta iacent. mirabere seris
Posteritas seclis inhumata cadauera late,
Quæ pollentinos texerunt ossibus agros.

Romã quoq; ex Hispania ꝓfectũ fuisse testatur ipse in libro peri stepha non in Cassiani, Hippolyti, & Petri, & Pauli martyriis.

Cõposuit aũt multa quæ titulis græcis ornare opæpretiũ duxit, præter duos libros aduersus Symmachũ, ac Romani martyris tragœdiã. ea uero sunt Psychomachia, hoc est animi pugna heroico carmĩe. psyche em̃ grece, latine animus. et màchomai pugno. In eo em̃ libro uitia cũ Virtutibus pugnãt, et succũbũt uitia. Cathemerinon hoc ẽ diurnarũ rerũ opus. Sũt em̃ odæ ex uario metrorũ genere a matutino ad uespertinũ crepusculũ. Apothèosis, hoc ẽ diuinitas, deificatio, apotheóo, deifico. ẽ em̃ opus de rebus diuinis. Amartigènia pctõrũ origo. amartia peccatũ, & gennào genero. Scribit em̃ aduersus Marcionẽ hæreticũ, q. duos eẽ deos dicebat, Alterũ ueteris testamẽti crudelẽ, sanguinariũ, ac pessimũ, noui alterũ, piũ, misericordẽ. optimũ, atq; aĩos a bono, a malo corpa eẽ creata, pugnasseq; eos ĩter se, atq; a malo bonũ uictum, aĩmq; in corpus ĩmissum, et hic ĩter carnẽ, et aĩm bella geri intestina assidue, quod cõfirmabat his Apostoli uerbis, Caro cõcupiscit aduersus spm̃, Spũs aũt aduersus carnẽ. Id uero, quia fomes pctõrũ, origoq; ẽ, Amartigenia em̃ libello ĩditũ ẽ nomẽ. Peri stephànon, hoc ẽ de

coronis. Sũt eñ hymni in laudẽ martyrũ, qui, qm̃ legitime certauerunt, coronis honestati sunt. dittochæõ, duplex cibus, Dittòs, duplex, et ochè cibus. Sunt eñ tituli historiarũ ueteris, & noui testi, atq; hinc puto dittochæũ hoc est duplicẽ cibũ appellatũ hunc librũ a Prudentio. Sed, qm̃ nõ sic excultus ẽ, et elaboratus hic liber, ut cæteri a Poeta cõpositi sũt q nõ eẽ Prudẽtii dicũt. Ego uero ipsum a cæteris separare nõ sum ausus, tũ quia Genadiũ, q post diuũ Hieronymũ scripsit de uiris illustribus, dittochæum a Prudẽtio cõpositũ dicit, tũ etiã, q a in antiquissimo codice cæteris Prudentii opibus, quæ ĩprimẽda curauimus, insertus & hic erat libellus, & p dittochæũ, dirrochæũ titulus, scriptorũ culpa, quod coniicio facile, q a interpretatum inibi est antiqssimis characteribus, duplex refectio, p duplex cibus. Scripsit etiã aduersus symmachũ libros duos heroico carmĩe pulcherrimos. In qbus et doctrinã suã, copiãq;, ac ĩgeniũ nõ mediocre ostẽdit. Erat ãt hic Symmachus urbis romæ præfectus, ac summa uir eloquentia, q ad Valẽtinianũ, & Theodosiũ, Arcadiumq; Imp̃atores legatus a Senatu missus, ut ueteres deorum cultus reuocarẽtur hac de re elegantẽ habuit orationem. Quæ impressa ĩter diui Ambrosii epistolis uisitur, cui & Ambrosius prosa oratione, & Prudentius duobus libris heroico carmine cõpositis, apte copioseq; respondent. Inquit quoq; Gennadius hexameron de mũdi fabrica, usq; ad cõditionẽ primi parẽtis, & præuaricationem eiusdem cõmentatum fuisse Prudẽtium, Quod opus si uenisset in manus nostras. unã cum cæteris prodiisset in publicũ. FINIS.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

GENNADIVS PRESBYTER IN CATALOGO VIRORVM ILLVSTRIVM HVIVS PRVDENTII SIC MEMINIT.

Prudentius uir secularis litteraturæ eruditus composuit dittochæum de ueteri, & nouo testamento ꝑsonis excerptis. Cõmentatus est, et in morem græcorum hexameron de mundi fabrica usq; ad cõditionem primi hominis, & præuaricationem eius. Composuit et libellos, quos græca appellatione prætitulauit, Apothéosis Psichamachia Amartigènia de Diuinitate, de Compugnantia animi, de Origine peccatorum. Fecit & in laudem martyrum sub aliquorum nominibus. Inuitatorium ad martyrium librũ unũ, & hymnorum alterum, Speciali tamẽ cõditione aduersus Symmachum Idolatriam defendentem, ex quorum lectione agnoscitur Palatinus miles fuisse.

Hæc Gẽnadius, ubi, quia dittochæum, & Cõmentarios in hexameron, cæteris ꝑponit, hinc subiungit, Cõposuit et libellos, an ditthochæum aliud opus fuerit, quam nos scripsimus, quærendum.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Liber animi pugna

AVRELII PRVDENTII CLEMENTIS PSYCHOMACHIE LIBER.

Senex fidelis prima credendi uia eſt,
Abram beati ſeminis ſerus Pater,
Adiecta cuius nomen auxit ſyllaba,
Abram parente dictus, Abraham Deo,
Senile pignus qui dicauit uictimæ,
Docens, ad aram cum litare quis uelit,
Quod dulce cordi eſt, quod pium, quod unicum,
Deo libenter offerendum credito.
Pugnare noſmet cum prophanis gentibus
Suaſit, & ſuum ſuaſor exemplum dedit,
Nec ante prolem coniugalem gignere
Deo placentem matre uirtute editam,
Quam ſtrage multa bellicoſus ſpiritus
Portenta cordis ſæuientis uicerit.
Victum feroces forte reges ceperant
Loth, immorantem criminoſis urbibus
Sodomæ & Gomorræ, quas fouebat aduena
Pollens honore patruelis gloriæ.
Abram ſiniſtris excitatus nunciis
Audit propinquum ſorte captum bellica,
Seruire duris barbarorum uinculis,
Armat trecentos terq; ſenos uernulas,
Pergant ut hoſtis terga euntis cædere,
Quem Gaza diues, ac triumphus nobilis
Captis tenebant impeditum copiis.
Quin ipſe ferrum ſtringit, & plenus Deo

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Reges superbos mole prædarum graues
Pellit, fugatos, sauciatos proterit,
Frangit catenas, & rapinam liberat,
Aurum, puellas, paruulos, monilia,
Greges equarum, uasa, uestes, buculas.
Loth ipse ruptis expeditus nexibus
Attrita baccis colla liber erigit.
Abraham triumphi dissipator hostici
Redit recepta prole fratris inclytus,
Nequa fidelis sanguinis prosapiam
Vis pessimorum possideret principum.
Adhuc recente m cæde de tanta uirum
Donat sacerdos ferculis cœlestibus.
Dei sacerdos, Rex & idem præpotens,
Origo cuius fonte inenarrabili
Secreta nullum prodit authorem sui.
Melchisedech, qua stirpe, quis maioribus
Ignotus, uni cognitus tantum Deo.
Mox & triformis Angelorum trinitas
Senis reuisit hospitis mapalia.
Et iam uieta Sarra in aluo fertilis
Munus iuuentæ mater exanguis stupet
Hærede gaudens, & cachinni pœnitens.
Hæc ad figuram prænotata est linea,
Quam nostra recto uita resculpat pede,
Vigilandum in armis pectorum fidelium,
Omnemq; nostri portionem corporis,
Quæ capta fœde seruiat libidini,
Domi coactis liberandam uiribus.
Nos esse large uernularum diuites,

Si quid trecenti, bis nouenis additis,
Possint, figura nouerimus mystica.
Mox ipse Christus, qui sacerdos uerus est,
Parente natus alto & ineffabili,
Cibum beatis offerens uictoribus,
Paruam pudici cordis intrabit casam,
Monstrans honorem trinitatis hospitae.
Animam deinde spiritus connexibus
Piae maritam, prolis expertem diu,
Faciet perenni fertilem de semine.
Tum Sarra dotem possidens puerpera,
Haerede digno patris implebit domum.

Christe graues hominum semper miserate labores,
Qui patria uirtute cluis, propriaq;, sed una,
Vnum nanq; Deum colimus de nomine trino,
Non tamen & solum, quia tu Deus ex patre Christe.
Disse re Rex noster, quo milite pellere culpas
Mens armata queat nostri de pectoris antro,
Exoritur quotiens turbatis sensibus intus
Seditio, atq; animam morborum rixa fatigat,
Quod tunc praesidium pro libertate tuenda,
Quae'ue acies furiis inter praecordia mixtis
Obsistat meliore manu. nec enim bone ductor
Magnarum uirtutum inopes, neruisq; carentes
Christicolas uitiis populantibus exposuisti.
Ipse salutiferas obsesso in corpore turmas
Depugnare iubes. ipse excellentibus armas
Artibus ingenium, quibus ad ludibria cordis

Oppugnanda potens tibi dimicet, & tibi uincat.
Vincendi præsens ratio est, si cominus ipsas
Virtutum facies, & colluctantia contra
Viribus infestis liceat portenta notare.

Fidei, & Idolatriæ pugna.

Prima petit campum dubia sub sorte duelli
Pugnatura fides, agresti turbida cultu,
Nuda humeros, intonsa comas, exerta lacertos.
Nanq; repentinus laudis calor ad noua feruens
Prælia nec telis meminit, nec tegmine cingi,
Pectore sed fidens ualido, membrisq; retectis
Prouocat insani frangenda pericula belli.
Ecce lacescentem collatis uiribus audet
Prima ferire fidem ueterum cultura deorum.
Illa hostile caput phalerataq; tempora uittis
Altior insurgens labefactat, & ora cruore
De pecudum satiata solo applicat, & pede calcat,
Elisos in morte oculos, animamq; malignam
Fracta intercepti commertia gutturis arctant,
Difficilemq; obitum suspiria longa fatigant.
Exultat uictrix legio, quam mille coactam
Martyribus Regina fides animarat in hostem.
Tunc fortes socios parta pro laude coronat
Floribus, ardentiq; iubet uestirier ostro.

Pudicitiæ, & Libidinis pugna.

Exin gramineo in campo concurrere prompta

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Virgo Pudicitia speciosis fulget in armis,
Quam patrias succincta faces sodomita Libido
Aggreditur, piceamq; ardenti sulphure pinum
Ingerit in faciem, pudibundaq; lumina flammis
Appetit, & tetro tentat suffundere fumo.
Sed dextram furiæ flagrantis & ignea diræ
Tela lupæ saxo ferit imperterrita uirgo,
Excussasq; sacro tedas depellit ab ore.
Tunc exarmatæ iugulum meretricis adacto
Transfigit gladio. calidos uomit illa uapores
Sanguine concretos cenoso, spiritus inde
Sordibus exhalans uicinas polluit auras.
Hoc tibi habe exclamat uictrix Regina, supremus
Hic tibi finis erit, semper prostrata iacebis,
Nec iam mortiferas audebis spargere flammas
In famulos famulasq; dei, quibus intima casti
Vena animi sola feruet de lampade Christi.
Te ne ô uexatrix hominum potuisse resumptis
Viribus extincti capitis recalescere flatu,
Assyrium postquam thalamum ceruix Olopherni
Cæsa cupidineo madefactum sanguine lauit,
Geminatumq; torum mœchi ducis aspera Iudith
Spreuit, & incæstos compescuit ense furores,
Famosum mulier referens ex hoste tropheum
Non trepidante manu uindex mea cœlitus audax.
At fortasse parum fortis matrona sub umbra
Legis adhuc pugnans, dum tempora nostra figurat,
Vera, quibus uirtus terreno in corpore fluxit,
Grande per infirmos caput excisura ministros.
Nunquid & intactæ post partum uirginis ullum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Fas tibi iam supereſt? poſt partum uirginis, ex quo
Corporis humani naturam priſca progago
Deſeruit, carnemq́; nouam, uis ardua ſeuit.
Atq; innupta deum concæpit fœmina Chriſtum,
Mortali de matre hominem, ſed cum patre numen.
Inde omnis iam diua caro eſt, quæ concipit illum,
Naturamq́; dei conſorti fœdere ſumit.
Verbum quippe caro factum, non deſtitit eſſe,
Quod fuerat, uerbum carnis dum glutinat uſum,
Maieſtate quidem non degenerante per uſum
Carnis, ſed miſeros ad nobiliora trahente.
Ille manet, quod ſemper erat, quod non erat, eſſe
Incipiens. nos, quod fuimus, iam non ſumus, aucti
Naſcendo in melius. mihi contulit, & ſibi manſit.
Nec Deus ex noſtris minuit ſua, ſed ſua noſtris
Dum tribuit, noſmet dona ad cœleſtia uexit.
Dona hæc ſunt, quis uicta iaces lutulenta libido,
Nec mea poſt Mariam potis es perſtringere iura.
Tu princeps ad mortis iter, tu Ianua leti
Corpora commaculans animas in tartara mergis.
Abde caput triſti iam feruida peſtis abyſſo,
Occide proſtibulum, manes pete, claudere auerno,
Inq; tenebroſum noctis detrudere fundum.
Te uoluant ſubteruada flammea, te uada nigra,
Sulphureusq́; rotet per ſtagna ſonantia uortex,
Nec iam Chriſticolas furiarum maxima tentes,
Vt purgata ſuo ſeruentur corpora Regi.
Dixerat hæc. & læta libidinis interfectæ
Morte Pudicitia, gladium Iordanis in undis
Abluit infectum, ſanies cui rore rubenti
Hæſerat, & nitidum maculárat uulnere ferrum,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Expiat ergo aciem fluuiali docta lauacro
Victricem uictrix, abolens baptismate labem
Hostilis iuguli, nec iam contenta piatum
Condere uagina gladium, ne tecta rubigo
Occupet. Ablutum scabrosa sorde nitorem
Catholico in templo diuini fontis ad aram
Consecrat, aeterna splendens ubi luce nitescat.

Patientiae, & Irae pugna.

Ecce modesta graui stabat patientia uultu
Per medias immota acies, uarios'que tumultus,
Vulneraq;, & rigidis uitalia peruia pilis
Spectabat defixa oculos, & lenta manebat,
Hanc procul ira tumens spumanti feruida rictu,
Sanguinea intorquens suffuso lumina felle,
Vt belli exortem, teló que, & uoce lacescit,
Impatiensq; morae conto petit, increpat ore
Hyrsutas quatiens galeato in uertice cristas.
En tibi Martis ait, spectatrix libera nostri
Excipe mortiferum securo in pectore ferrum,
Nec doleas, quia turpe tibi gemuisse dolore.
Sic ait, & stridens sequitur conuitia pinus
Per teneros crispata notos, & certa sub ipsum
Defertur stomachum, rectó q; illiditur ictu,
Sed resilit duro loricae excussa repulsu.
Prouida nam uirtus conserto adamante trilicem
Induerat thoraca humeris, squamosaq; ferri
Texta per intortos commiserat undique neruos.
Inde quieta manet Patientia, fortis ad omnes

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Telorum nimbos,& non penetrabile durans,
Nec mota eſt iaculo monſtri ſine more furentis,
Opperiens,propriis perituram uiribus iram,
Scilicet indomitos poſtquã ſtomachando lacertos
Barbara bellatrix impenderat,& iaculorum
Nube ſuperuacua laſſauerat irrita dextram,
Cum uentoſa leui cecidiſſent tela uolatu,
Ictibus & uacuis haſtilia fracta iacerent,
Vertitur ad capulũ manus improba,& enſe coruſco
Connixa in plagam dextra ſublimis ab aure
Erigitur,mediumq; ferit librata cerebrum.
Aerea ſed cocto caſſis formata metallo
Tinnitum percuſſa refert,aciemq: retundit
Dura reſultantem,frangit quoq; uena rebellis
Illiſum calibem,dum cædere neſcia caſſos
Excipit aſſultus,ferienti & tuta reſiſtit.
Ira ubi truncati mucronis fragmina uidit,
Et procul in partes enſem crepuiſſe minutas,
Iam capulum retinente manu ſine pondere ferri,
Mentis inops,ebur infelix,decoriſq; pudendi
Perfida ſigna abiicit,munimentaq; triſtia longe
Spernit,& ad proprium ſuccenditur effera letum,
Miſſile de multis,quæ fruſtra ſparſerat,unum
Puluere de campi peruerſos ſumit in uſus.
Raſile figit humi lignum,ac ſe cuſpide uerſa
Perfodit,& calido pulmonem uulnere tranſit,
Quam ſuper aſſiſtens Patientia,Vicimus,inquit,
Exultans uitium ſolita uirtute ſine ullo
Sanguinis,ac uitæ diſcrimine.lex habet iſtud
Noſtra genus belli,furias,omnemq; malorum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Militiam, & rapidas tolerando extinguere uires.
Ipsa sibi est hostis uesania, seq; furendo
Interimit, moriturq; suis ira ignea telis.
Hæc effata secat medias impune cohortes
Egregio comitata uiro. nam proximus Iob
Hæserat inuictæ dura inter bella magistræ
Fronte seuerus adhuc, & multo funere anhelus.
Sed iam clausa trunci subridens ulcera uultu,
Perq; cicatricum numerum sudata recensens
Milia pugnarum, sua præmia, dedecus hostis.
Illum Diua iubet tandem requiescere ab omni
Armorum strepitu, capitis, & perdita quæ sunt
Multiplicare opibus, nec iam peritura referre.
Ipsa globos legionum, & concurrentia rumpit
Agmina uulniferos gradiens intacta per imbres,
Omnibus una comes uirtutibus associatur,
Auxiliumq; suum fortis patientia miscet.
Nulla anceps luctamen init uirtute sine ista
Virtus, nam uidua est, quam non patientia firmat.

Superbiæ, & Humilitatis pugna.

Forte per effusas inflata Superbia, turmas
Effreni uolitabat equo, quem pelle leonis
Texerat, & ualidos uillis onerauerat armos.
Quo se fulta iubis iactantius illa ferinis
Inferret, tumido despectans agmina fastu,
Turritum tortis caput accumularat in altum
Crinibus, extructos augeret ut addita cirros
Congeries, celsumq; apicem frons ardua ferret.

Carbasea ex humeris summo collecta coibat
Palla sinu, teretem nectens à pectore nodum.
A ceruice fluens tenui uelamine limbus
Concipit infestas textis turgentibus auras.
Nec minus instabili sonipes feritate superbit
Impatiens madidis frenarier ora lupatis.
Huc illuc frendens obuertit terga, negata
Libertate fugæ, pressis'q; tumescit habenis.
Hoc sese ostentans habitu uentosa uirago
Inter utranq; aciem supereminet, & phaleratum
Circunflectit equum, uultuq;, & uoce minatur
Aduersum spectans cuneum, quem milite raro,
Et paupertinis ad bella coegerat armis
Mens humilis. Regina quidem, sed egens alieni
Auxilii, proprio nec sat confisa paratu
Spem sibi collegam coniunxerat, edita cuius,
Et suspensa ab humo est opulentia diuite regno.
Ergo humilem postquam male sana Superbia mentẽ
Vilibus instructam nullo ostentamine telis
Aspicit, in uocem dictis se fundit amaris.
Non pudet ó miseri plebeio milite claros
Attentare duces? ferroq; lacessere gentem
Insignem titulis? ueteres cui bellica uirtus
Diuitias peperit? lætos & gramine colles
Imperio calcare dedit? nunc aduena nudus
Nititur antiquo (si fas est) pellere Reges.
En, qui nostra suis in prædam cedere dextris
Sceptra uolunt. en qui nostros sulcare nouales?
Aruaq; capta manu popularier hospite aratro
Contendunt? duros & pellere marte colonos.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Nempe ô ridiculum uulgus natalibus oris
Totū hominē, et calidus à matre amplectimur artus,
Vimq́; potestatum per membra recentis alumni
Spargimus, et rudibus dominamur in ossibus omnes.
Quis locus in nostra tunc uobis sede dabatur,
Congenitis cum regna simul ditionibus æquo
Robore crescebant? nati nam luce sub una,
Et domus, & domini paribus adoleuimus annis.
Ex quo plasma nouum de consepto paradisi
Limite progrediens amplum transfugit in orbem,
Pellitosq́; habitus sumsit uenerabilis Adam,
Nudus adhuc, nisi nostra foret præcepta secutus.
Quis nam iste ignotis nunc hostis surgit ab oris
Importunus, iners, infelix, degener, amens?
Qui sibi tam serum ius uindicat, hactenus exul.
Nimirum uacuæ creduntur friuola famæ,
Quæ miseros optare iubet, quandoq́; futuri
Spem fortasse boni, lenta ut solatia mollem
Desidiam pigro rerum medicamine palpent.
Quid ni illos spes palpet iners, quos puluere in isto
Tirones bellona truci non excitat ære,
Imbellesq́; animos uirtus tepefacta resoluit?
An ne Pudicitiæ gelidum iecur utile bello est?
An tenerum pietatis opus sudatur in armis?
Quam pudet ô mauors, & uirtus conscia, talem
Contra stare aciem, ferroq́; lacessere nugas,
Cumq́; hanc uirgineis dextram conferre choreis.
Iustitia est nam semper egens, & pauper Honestas,
Arida Sobrietas, albo Ieiunia uultu,
Sanguine uix tenui Pudor interfusus, aperta

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Simplicitas, & ad omne patens sine tegmine uulnus,
Et prostrata in humum, nec libera iudice sese
Mens humilis, quam degenerem trepidatio prodit.
Faxo ego sub pedibus stipularum more teratur
Inualida ista manus, neq; enim perstringere duris
Dignamur gladiis, algenti & sanguine ferrum
Imbuere, & fragili uires fœdare triumpho.
Talia uociferans rapidum calcaribus urget
Cornipedem, laxisq; uolat temeraria frenis,
Hostem humilem cupiens impulsu um bonis equini
Sternere, deiectamq; super calcare ruinam.
Sed cadit in foueam præceps, quam callida forte
Fraus interciso suffoderat æquore furtim.
Fraus detestandis uitiorum pestibus una est
Fallendi uersuta opifex, quæ præscia belli
Planiciem scrobibus uiolauerat insidiosis
Hostili de parte latens, ut fossa ruentes
Exciperet cuneos, atq; agmina mersa uoraret.
Ac ne fallacem puteum deprændere posset
Clara acies, uirgis adopertas texerat oras,
Et super imposito simularat cespite campum.
At Regina humilis quamuis ignara manebat
Vlteriore loco, nec adhuc ad fraudis opertum
Venerat, aut foueæ calcarat furta malignæ.
Hunc eques illa dolum, dum fertur præpete cursu,
Incidit, & cæcum subito patefecit hiatum.
Prona ruentis equi ceruice inuoluitur, ac sub
Pectoris impressu fracta inter crura rotatur.
At uirtus placidi moderaminis, ut leuitatem
Prospicit obtritam monstri sub morte iacentis,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Intendit greſſum mediocriter, os quoq; parce
Erigit, & comi moderatur gaudia uultu.
Cunctanti Spes fida comes ſuccurrit, & offert
Vltorem gladium, laudiſq; inſpirat amorem.
Illa cruentatam correptis crinibus hoſtem
Protrahit, & faciem leua reuocante ſupinat.
Tunc caput orantis flexa ceruice reſectum
Eripit, & madido ſuſpendit colla capillo.
Extinctum uitium ſancto Spes increpat ore,
Deſine grande loqui, frangit Deus omne ſuperbum,
Magna cadunt, inflata crepant, tumefacta premũtur.
Diſce ſupercilium deponere, diſce cauere
Ante pedes foueam, quiſquis ſublime minaris.
Peruulgata uiget noſtri ſententia Chriſti,
Scandere celſa humiles, & ad ima redire feroces.
Vidimus horrendum membris, animiſq; Goliam
Inualida cecidiſſe manu, puerilis in illum
Dextera fundali torſit ſtridore lapillum,
Tranſiectamq; cauo penetrauit uulnere frontem.
Ille minax, rigidus, iactans, truculentus, amatus,
Dum tumet indomitum, dum formidabile feruet,
Dum ſeſe oſtentat clypeo, dum territat auras,
Expertus pueri quid poſſunt ludicra parui,
Succubuit teneris bellator turbidus armis.
Me tunc ille puer uirtutis pube ſecutus
Florentes animos ſurſum in mea regna tetendit,
Seruatur qua certa mihi domus omnipotentis
Sub pedibus domini, meq; ad ſublime uocantem
Victores cæſa culparum labe capeſſunt.
Dixit. & auratis perſtringens aera pennis

In cœlum se uirgo rapit. mirantur euntem
Virtutes, tolluntque animos in uota, uolentes
Ire simul, ni bella duces terrena retardent.
Confligunt uitiis, seque ad sua præmia seruant.

Luxuriæ, & Sobrietatis pugna.

Venerat occiduis mundi de finibus hostis
Luxuria, extinctæ iamdudum prodiga famæ,
Delibuta comas, oculis uaga, languida uoce,
Perdita delitiis, uitæ cui causa uoluptas,
Elumbem mollire animum, petulanter amœnas
Haurire illecebras, & fractos soluere sensus.
Et tunc peruigilem ructabat marcida cœnam
Sub lucem quia forte iacens ad fercula raucos
Audierat lituos, atq; inde tepentia linquens
Pocula, lapsanti per uina, & balsama gressu
Ebria calcatis ad bellum floribus ibat.
Non tamen illa pedes. sed curru inuecta uenusto
Saucia mirantum capiebat corda uirorum.
O noua pugnandi species, non ales harundo
Neruo pulsa fugit, nec stridula lancea torto
Emicat amento, framea nec dextra minatur.
Sed uiolas lasciua iacit, foliisq; rosarum
Dimicat, & calathos inimica per agmina fundit.
Inde eblanditis uirtutibus halitus illex
Inspirat tenerum labefacta per ossa uenenum,
Et male dulcis odor domat ora, et pectora, et arma,
Ferratosq; toros oblito robore mulcet.
Deiiciunt animos, ceu uicti, & spicula ponunt

Turpiter, heu dextris languentibus obstupefacti,
Dum currum uaria gemmarum luce micantem
Mirantur, dum bracteolis crepitantia lora
Et solido ex auro preciosi ponderis axem
Defixis inhiant obtutibus, & radiorum
Argento albentem seriem, quam summa rotarum
Flexura electri pallentis continet orbe.
Etiam cuncta acies in deditionis amorem
Sponte sua uersis transibat perfida signis
Luxuriæ seruire uolens, dominæ'que fluentis
Iura pati, & laxa ganeorum lege teneri.
Ingemuit tam triste nefas fortissima uirtus.
Sobrietas, dextro socios decedere cornu,
Inuictamq; manum quondam sine cæde perire.
Vexillum sublime Crucis, quod in agmine primo
Dux bona prætulerat, defixa cuspide sistit,
Instaurat'que leuem dictis mordacibus alam,
Extimulans animos, nunc probris, nunc prece mixta.
Quis furor insanas agitat caligine mentes?
Quo ruitis? cui colla datis? quæ uincula tandem
Prò pudor, armigeris amor est perferre lacertis?
Lilia luteolis interlucentia sertis,
Et ferrugineo uernantes flore coronas,
His placet assuetas bello iam tradere palmas
Nexibus? his rigidas nodis innectier ulnas?
Vt mitra cæsariem cohibens aurata uirilem
Combibat infusum croceo religamine nardum.
Post inscripta oleo frontis signacula, per quæ
Vnguentum regale datum est, & crisma perenne.
Vt tener incessus uestigia syrmate uerrat,

Sericaq; infractis fluitent ut pallia membris
Post immortalem tunicam, quam pollice docto
Texuit alma fides, dans impenetrabile tegmen
Pectoribus lotis, dederat quibus ipsa renasci.
Ite ad nocturnas epulas, ubi cantharus ingens
Despuit effusi spumantia damna falerni,
Immensam cyathis stillantibus undam, ubi multo
Fulcra mero ueteriq; toreumata rore rigantur.
Excidit ergo animis heremi sitis, excidit ille
Fons patribus de rupe datus, quem mystica uirga
Elicuit scissi salientem è uertice saxi.
Angelicus ne cibus prima in tentoria nostris
Fluxit auis, quem nunc sero fœlicior æuo
Vespertinus edit populus de corpore Christi.
His uos imbutos dapibus iam crapula turpis
Luxuriæ ad madidum rapit importuna lupanar,
Quosq; uiros non ira fremens, idolaq; bello
Cœdere compulerant, saltatrix ebria flexit.
State precor uestri memores, memores quoq; Christi,
Quæ sit uestra tribus, quæ gloria, quis Deus, & rex,
Quis dominus, meminisse decet. Vos nobile iudæ
Germen ad usq; dei genitricem, qua deus ipse
Natus homo, procerum uenistis sanguine longo.
Excitet egregias mentes celeberrima Dauid
Gloria continuis bellorum exercita curis.
Excitet & Samuel, spolium qui diuite ab hoste
Attrectare uetat, nec uictum uiuere Regem
Incircumcisum patitur, ne præda superstes
Victorem placidum rediuiua in prælia poscat.
Parcere iam capto crimen putat ille tyranno.

At nobis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

At nobis contra uinci,& ſuccumbere uotum eſt,
Pœniteat,per ſiqua mouet reuerentia ſummi
Numinis.hoc tam dulce malum uoluiſſe nefanda
Proditione ſequi,ſi pœnitet,haud nocet error.
Pœnituit Ionathan ieiunia ſobria dulci
Conuiolaſſe fauo ſumpto,mellisq; ſapore
Heu male guſtato,regni dum blanda uoluptas
Oblectat iuuenem iurataq; ſacra reſoluit.
Sed quia pœnituit,nec ſors lachrymabilis illa eſt.
Nec tinxit patrias ſententia ſæua ſecures.
En ego ſobrietas(ſi conſpirare paratis)
Pando uiam cunctis uirtutibus,ut male ſuada
Luxuries multo ſtipata ſatellite pœnas
Cum legione ſua Chriſto ſub iudice pendat.
Sic effata crucem domini ſeruientibus offert
Obuia quadrigis,lignum uenerabile in ipſos
Intentans frenos,quod ut expauere feroces
Cornibus expanſis,& ſumma fronte coruſcum,
Vertunt præcipitem cæca formidine fuſi
Per prærupta fugam,fertur reſupina reductis
Nequicquam loris auriga,comasq; madentes
Puluere fœdat humi,tunc & uertigo rotarum
Implicat excuſſam dominam.nam prona ſub axe
Labitur,& lacero tardat ſufflamine currum,
Addit Sobrietas uulnus letale iacenti
Conniiciens ſilicem rupis de parte molarem.
Hunc uexiliferæ,quoniam ſors obtulit,ictum
Spicula nulla manu,ſed belli inſigne gerenti
Caſus agit ſaxum,medii ſpiramen ut oris
Frangeret,& recauo miſceret labra palato,

Dentibus introrſum reſolutis, lingua reſectam
Dilaniatu gulam fruſtis cum ſanguinis implet.
Inſolitis dapibus crudeſcit guttur, & oſſa
Colliquefacta uorans reuomit, quas auſerat, offas.
Ebibe iam proprium poſt pocula multa cruorem,
Virgo ait increpitans, ſint hæc tibi fercula tandem
Triſtia præteriti nimiis ſub luxibus æui.
Laſciuas uitæ illecebras guſtatus amaræ
Mortis, & horrifico ſapor ultimus aſperat hauſtu.
Cæde ducis diſperſa fugit trepidante pauore
Nugatrix acies. Iocus, & Petulantia primi
Cymbala proiiciunt. bellum nam talibus armis
Ludebant reſono meditantes uulnera ſyſtro.
Dat tergum fugitiuus amor, lita tela ueneno,
Et lapſum ex humeris arcum, pharetramq́; cadentem
Pallidus ipſe metu ſua poſt ueſtigia linquit.
Pompa oſtentatrix uani ſplendoris inani
Exuitur nudata peplo. diſciſſa trahuntur
Serta uenuſtatis, colliq; uerticis aurum
Soluitur, & gemmas diſcordia diſſona turpat.
Non piget attritis pedibus per acuta fruteta
Ire uoluptatem. quoniam uis maior acerbam
Compellit tolerare fugam, formido pericli
Perdurat teneras iter ad cruciabile plantas,
Qua ſe cumq; fugax trepidis fert curſibus agmen,
Damna iacent, crinalis acus, redimicula, uittæ,
Fibula, flameolum, ſtrophium, dyadema, monile,
His ſe ſobrietas, & totus Sobrietatis
Abſtinet exuuiis miles, damnataq́; caſtis
Scandala proculcat pedibus, nec fronte ſeueros

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Conniuente oculos prædarum ad gaudia flectit.

Auaritiæ, & Largitatis pugna.

Fertur Auaritia gremio præcincta capaci,
Quicquid edax luxus pretioſum liquerat, unca
Corripuiſſe manu, pulchra ad ludibria uaſto
Ore inhians, auriq; legens fragmenta caduci
Inter arenarum cumulos, nec ſufficit amplos
Impleuiſſe ſinus. iuuat infarcire crumenis
Turpe lucrum, & grauidos furtis diſtendere fiſcos,
Quos leua cœlante tegit, laterisq; ſiniſtri
Velat oprimento. uelox nam dextra rapinas
Abradit, ſpoliisq; ungues exercet ahenos.
Cura, fames, metus, anxietas, periuria, pallor,
Corruptela, dolus, commenta, inſomnia ſordes,
Eumenides furiæ, monſtri comitatus aguntur.
Nec minus interea rabidorum more luporum
Crimina perſultant tototo craſſantia campo,
Matris Auaritiæ nigro de lacte creata.
Si fratris galeam fuluis radiare ceraunis
Germanus uidit commilito, non timet enſem
Exerere, atq; caput ſotio mucrone ferire,
De conſanguineo rapturus uertice gemmas.
Filius extinctum belli ſub ſorte cadauer
Aſpexit ſi forte patris, fulgentia bullis,
Cingula, & exuuias gaudet rapuiſſe cruentas.
Cognatam ciuilis agit diſcordia prædam,
Nec parcit propriis amor inſatiatus habendi
Pignoribus, ſpoliatq; ſuos fames impia natos.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Talia per populos edebat funera uictrix
Orbis Auaritia, sternens centena uirorum.
Milia uulneribus uariis, hunc lumine adempto,
Effossisq; oculis uelut in caligine noctis
Cæcum errare sinit, perq; offensacula multa
Ire, nec oppositum baculo tentare periclum.
Porro alium capit intuitu, fallitq; uidentem,
Insigne ostentans aliquid, quod dum petit ille,
Excipitur telo incautus, cordisq; sub ipso
Saucius occulto ferrum suspirat adactum.
Multos præcipitans in aperta incendia cogit,
Nec patitur uitare focos, quibus æstuat aurum,
Quod petit arsurus pariter speculator auarus.
Omne hominum rapit illa genus, mortalia cuncta
Occupat interitu, neq; est uiolentius ullum
Terrarum uitium, quod tantis cladibus æuum
Mundani inuoluat populi, damnetq; gehennæ.
Quin ipsos tentare manu (si credere dignum est)
Ausa sacerdotes Domini, qui prælia forte
Ductores primam ante aciem pro laude gerebant
Virtutum, magnoq; implebant classica flatu.
Et fors innocuo tinxisset sanguine ferrum,
Ni ratio armipotens gentis Leuitidis una
Semper fida comes, clypeum obiectasset, & atræ
Hostis ab incursu claros texisset alumnos.
Stant tuti rationis ope, stant turbine ab omni
Immunes, fortesq; animi. uix in cute summa
Perstringens paucos tenui de uulnere lædit
Cuspis Auaritiæ. Stupuit lues improba castis
Heroum iugulis, longe sua tela repelli.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Ingemit, & dictis ardens furialibus infit.
Vincimur heu segnes, nec nostra potentia perfert
Vim solitam, languet uiolentia saeua nocendi.
Sueuerat inuictis, quae uiribus omnia ubiq;
Rũpere corda hominũ, nec enim tam ferrea quẽquam
Formauit natura uirum, cuius rigor aera
Sperneret, aut nostro foret impenetrabilis auro.
Ingenium omme neci dedimus, tenera, aspera, dura,
Docta, indocta simul, bruta & sapientia, nec non
Casta, incaesta meae patuerunt pectora dextrae.
Sola igitur rapui quicquid styx abdit auaris
Gurgitibus. nobis ditissima tartara debent
Quos retinẽt populos, quod uoluũt saecula, nostrũ est,
Quod miscet mundis uesana negotia, nostrum est
Qui fit, praeualidas quod pollens gloria uires
Deserit. & cassos ludit fortuna lacertos,
Sordet Christicolis rutilantis fulua monetae
Effigies. sordent argenti emblemata. & omnis
Thesaurus nigrante oculis uilescit honore.
Quid sibi docta uolunt fastidia? nonne triumphum
Egimus ex scarioth? magnus qui discipulorum
Et conuiua Dei, dum fallit foedere mensae
Haud quaquam ignarũ, dextramq; parapside tingit,
Incidit in nostrum flammante cupidine telum,
Infamem mercatus agrum de sanguine amici
Numinis eliso luiturus iugera collo.
Viderat & Iericho propria inter funera, quantum
Posset nostra manus, cum uictor concidit Achar,
Caedibus insignis, murali & strage superbus,
Succubuit capto uictis ex hostibus auro,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Dum uetitis insigne legens anathema fauillis,
Mœsta ruinarum spolia insatiabilis haurit.
Non illum generosa tribus, non plebis auitæ
Iuuit Iuda parens, Christo quandoq; propinquo
Nobilis, & tali felix Patriarcha nepote.
Quis placet exemplum generis, placeat quoq; forma.
Exitii sit pœna eadem, quibus & genus unum est.
Quid moror aut Iudæ populares, aut populares
Sacricolæ summi (Summus nam fertur Aaron)
Fallere fraude aliqua Martis congressibus impar.
Nil refert, armis contingat palma dolis'ue.
Dixerat, & toruam faciem, furialiaq; arma
Exuit, inq; habitum se se transformat honestum.
Fit uirtus specie, uultuq;, & ueste seuera,
Quam memorant frugi, parce cui uiuere cordi est,
Et seruare suum, tanquam nil raptet auare,
Artis adumbratæ meruit ceu sedula laudem,
Huius se specie mendax bellona coaptat,
Non ut auara lues, sed uirtus parca putetur,
Necnon et tenero pietatis tegmine crines
Obtegit anguineos, ut candida palla latentem
Dissimulet rabiem, diroq; intenta furori,
Quod rapere, & clepere est, auideq; abscōdere parta,
Natorum curam dulci sub nomine iactat.
Talibus illudens male credula corda uirorum
Fallit imaginibus. monstrum ferale sequuntur,
Dum credunt uirtutis opus, caput impia Erinnys
Consensu faciles, manicisq; tenacibus arctat.
Attonitis ducibus, perturbatisq; maniplis
Nutabat uirtutum acies errore biformis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Portenti,ignorans,quid amicum credat in illo,
Quidúe hostile uocet letum,uersatile & anceps
Lubricat incertos dubia sub imagine uisus.
Dum subito in medium frendens miseratio campum
Prosilit auxilio sociis,pugnamq́; capessit
Militiæ postrema gradu,sed sola duello
Impositura manum,nequid iam triste supersit.
Omne onus ex humeris reiecerat,omnibus ibat
Nudata exuuiis,multo & se fasce leuarat,
Olim diuitiis,grauibusq́; oppressa talentis,
Libera nunc miscerendo inopum, quos larga benigne
Fouerat,effundens patrium bene prodiga censum,
Iam loculos ditata fide spectabat inanes,
Aeternam numerans redituro fœnore summam.
Horruit inuictæ uirtutis fulmen,inopsq́;
Mentis Auaritia stupefactis sensibus hæsit,
Certa mori.nam quæ fraudis uia restat?ut ipsa
Calcatrix mundi mundanis uicta fatiscat
Illecebris,spretoq́; iterum sese implicet auro.
Inuadit trepidam uirtutis fortissima duris
Vlnarum nodis,eliso & gutture frangit
Exanguem,siccamq́; gulam,compressa ligantur
Vincla lacertorum sub mentum,& faucibus arctis
Extorquent animam,nullo quæ uulnere rapta
Palpitat,atq; aditu spiraminis intercæpto
Inclusam patitur uenarum carcere mortem.
Illa reluctanti genibusq́;,& calcibus instans
Perfodit & costas,atq; ilia rumpit anhela.
Mox spolia extincto de corpore dirripit,auri
Sordida frusta rudis,nec adhuc fornace recoctam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Materiem, cinctis etiam marſupia crebris
Exeſa, & uirides obducta erugine nummos
Diſpergit ſeruata diu uictrix, & egenis
Diſſipat, ac tenues captiuo munere donat
Tunc circunfuſam uultu exultante coronam
Reſpiciens, alacris media inter milia clamat.
Soluite procinctum iuſti, & diſcedite ab armis.
Cauſa mali tanti iacet interfecta lucrandi
Ingluuie pereunte licet requieſcere ſanctis.
Summa quies, nil uelle, ſuper q̃ poſtulat uſus
Debitus, & ſimplex alimonia, ueſtis & una
Infirmos tegat, ac recreet mediocriter artus,
Expletumq; modum naturæ non trahat extra,
Ingreſſurus iter peram ne tollito, neue
De tunicæ alterius geſtamine prouidus eſto.
Nec te ſollicitet res craſtina, ne cibus aluo
Deffuerit, redeunt eſcæ cum ſole diurnæ.
Nonne uides ut nulla auium cras cogitet? ac ſe
Paſcendam præſtante deo non anxia credat?
Confidunt uolucres uictum non defore uiles,
Paſſeribusq; ſubeſt modico uenalibus aſſe
Indubitata fides, dominum curare potentem
Ne pereant. tu cura dei, facies quoq; Chriſti
An dubitas ne te tuus unquam deſerat auctor?
Ne trepidate homines. uitæ dator, eſt dator eſcæ.
Quærite luciferum cœleſti dogmate paſtum,
Qui ſpem multiplicans alit inuiolabilis æui
Corporis immemores, memor eſt, qui condidit illud,
Suppeditare cibos. atq; indiga membra fouere.
His dictis curæ emotæ, metus, & labor, & uis,

Et scelus, & placidæ fidei fraus inficiatrix
Depulsæ uertere solum pax inde fugatis
Hostibus alma abigit bellum, discinditur omnis
Terror, & auulsus exfibulat ilia zonis.
Vestis ad usq; pedes descendens defluit imos.
Temperat & rapidum priuata modestia gressum.
Cornicinum curua æra silent. placabilis implet
Vaginam gladius. sedato & puluere campi
Suda redit facies. liquidæ sine nube diei
Purpuream uideas cœli clarescere lucem.
Agmina casta super uultum sensere tonantis
Arridere, hilares pulso certamine turmæ,
Et Christum gaudere suis uictoribus arcem
Aetheris, ac portum famulis aperire profundum.
Dat signum felix concordia, reddere castris
Victrices aquilas, atq; intentoria cogi.
Nunquam tentata fuit species, nec par Deus ulli
Militiæ, cum dispositis bifida agmina longe
Duceret ordinibus, peditum psallente caterua.
Ast alia de parte equitum resonantibus hymnis,
Non aliter cecinit respectans uictor hiantem
Israel rabiem ponti post terga minacis,
Cum iam progrediens calcaret littora sicco
Vlteriora pede, stridensq; per extima calcis
Mons rueret pendentis aquæ, nigrosq; relapso
Gurgite nilicolas fundo deprenderet imo,
Ac refluente sinu iam redderet unda natatum
Piscibus, & nudas præceps operiret arenas.
Pulsauit resono modulantia timpana plectro
Turba Dei, celebrans mirum ac memorabile sæclis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Omnipotens opus, liquidas inter freta ripas
Fluctibus incisis, & subsistente procella
Crescere, suspensosq; globos potuisse teneri.
Sic expugnata uitiorum gente resultant
Mystica dulcimodis uirtutum carmina psalmis.
Ventum erat ad fauces portæ castrensis, ubi arctum
Liminis introitum bifori dant cardine claustra.
x inopina Nascitur hic inopia mali lachrymabilis astu
Tempestas placidæ turbatrix inuida pacis,
Quæ tantum subita uexauit clade triumphum.

Concordiæ, & Discordiæ pugna.

Inter confertos cuneos Concordia forte
Dum stipata pedem iam tutis mœnibus infert,
Excipit occultum uitii latitantis ab ictu
Mucronem leuo in latere, squallentia quãuis
Texta catenato ferri subtegmine corpus
Ambirent, sutis, & acumen uulneris hamis
Respuerent, rigidis nec fila tenacia nodis
Impactum sinerent penetrare in uiscera telum.
Rara tamen chalybem tenui transmittere puncto
Commissura dedit, qua sese extrema politæ
Squama ligat tunicæ, sinus & sibi conserit oras
Intulit hoc uulnus pugnatrix subdola uictæ
Partis, & incautis uictoribus insidiata est.
Nam pulsa culparum acie Discordia, nostros
Intrarat cuneos, sociam mentita figuram.
Scissa procul palla, structum & serpente flagellum
Multiplici media camporum in strage iacebat.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Ipsa redimitos olea frondente capillos,
Ostentans festis respondit læta choreis.
Sed sicam sub ueste tegit. te maxima uirtus,
Te solam tanto in numero, Concordia tristi
Fraude petens. Sed non uitalia rumpere sacri
Corporis est licitum. summo tenus extima tactu
Læsa cutis tenuem signauit sanguine riuum.
Exclamat uirtus subito turbata, Quid hoc est?
Quæ manus hic inimica latet? quæ pectora nostra
Vulnerat, & ferrum tanta inter gaudia uibrat?
Quid iuuat indomitos bello sedasse furores?
Et sanctum uitiis pereuntibus omne receptum?
Si uirtus sub pace cadit? trepida agmina mæstos
Conuertere oculos. stillabat uulneris index
Ferrata de ueste cruor. mox et pauor hostem
Cominus astantem prodit. nam pallor in ore
Conscius audacis facti dat signa reatus,
Et deprensa tremit languens manus, & color albens,
Circumstat propere strictis mucronibus omnis
Virtutum legio, exquirens feruente tumultu
Et genus, & nomen, patriam, sectamq;, deumq́;,
Quem colat, & iussu cuiatis uenerit illa.
Exanguis, turbante metu Discordia dicor,
Cognomento hæresis. Deus est mihi discolor inquit,
Nunc minor, aut maior, mō duplex, & modo simplex.
Cum placet aereus & de phantasmate uisus,
Aut innata anima est. quoties uolo ludere numen
Præceptor Belial mihi est, domus est plaga mundi.
Non tulit ulterius capti blasphemia monstri
Virtutum Regina Fides, sed uerba loquentis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Impedit, & uocis claudit spiramina pilo,
Pollutam rigida transfigens cuspide linguam.
Carpitur innumeris feralis bestia dextris,
Frustatim sibi quisque rapit, quod spargat in auras,
Quod canibus donet, coruisq; edacibus ultro
Offerat, immundis ceno exhalante cloacis
Quod tradat, monstris quod mãdet habere marinis.
Discissum fœdis animalibus omne cadauer
Diuiditur, ruptis perit hæresis horrida membris.
Compositis igitur rerum, morumq; secundis
In commune bonis, tranquillæ plebis ad unum
Contigit hac statione frui, ualloq; foueri
Pacificos sensus, & in otia soluere curas.
Extruitur media castrorum sede tribunal
Ediciore loco, tumulus quem uertice acuto
Excitat in speculam, subiecta unde omnia late
Liber inoffenso circumspicit aere uisus.
Hunc sincera Fides, simul & Concordia sacro
Fœdere iuratæ Christi sub amore sorores
Conscendunt apicem, mox & sublime tribunal
Par sanctum, charumq; sibi, supereminet æquo
Iure potestatis. consistunt aggere summo
Conspicuæ, populosq; iubent astare frequentes,
Concurrunt alacres castris ex omnibus omnes.
Nulla latet pars mentis iners, quæ corporis ullo
Inter cæpta sinu per conceptacula sese
Degeneri languore tegat, tentoria apertis
Cuncta patent uelis, reserantur carbasa, nequis
Marceat obscuro stertens habitator operto.
Auribus intentis expectat concio, quidnam

Victores post bella uocet Concordia princeps
Quam uelit atq; Fides uirtutibus addere legem.
Erumpit primam in uocem Concordia tali
Alloquio. cumulata quidem iam gloria uobis
O patris, o domini fidissima pignora Christi,
Contigit. extincta est multo certamine sæua
Barbaries, sanctæ, quæ circũsepserat urbis
Indigenas, ferroq; uiros, flammaq; premebat.
Publica sed requies priuatis rure, foroq;
Constat amiciciis. scissura domestica turbat
Rem populi, titubatq; foris, quod dissidet intus.
Ergo cauete uiri, ne sit sententia discors
Sensibus in uestris. ne secta exotica tectis
Nascatur conflata odiis, quia scissa uoluntas
Confundit uariis arcana biformia fibris.
Quod sapimus coniungat amor. quod uiuimus, uno
Conspiret studio, nil dissociabile firmum est.
Vtq; homini, atq; Deo medium interuenit Iesus,
Qui sociat mortale patri, ne carnea distent
Spiritui æterno sitq; ut Deus unus utrunq;,
Sic quicquid gerimus mentisq;, & corporis actu
Spiritus unimodis texat compagibus unus.
Pax plenum uirtutis opus. Pax summa laborum.
Pax belli exacti pretium est. pretiumq; pericli.
Sydera pace uigent. consistunt terrea pace.
Nil placitum sine pace Deo. non munus ad aram
Cum cupias offerre, probat, si turbida fratrem
Mens impacati sub pectoris oderit antro.
Nec si flammiuomis Christi pro nomine martyr
Ignibus insilias, seruans inamabile uotum

i. aduectitia

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Bile sub obliqua, pretiosam prosit Iesu
Impendisse animam, meriti quia clausula Pax est.
Non inflata tumet· non inuidet æmula fratri·
Omnia perpetitur patiens, atq; omnia credit·
Nunquam læsa dolet· cuncta offensacula donat·
Occasum lucis uenia præcurrere gestit
Anxia, ne stabilem linquat sol conscius iram·
Quisq; litare Deo mactatis uult holocaustis,
Offerat in primis pacem, nulla hostia Christo
Dulcior, hoc solo sancta ad donaria uultum
Munere conuertens liquido oblectatur odore·
Sed tamen & niueis tradit deus ipse columbis
Pennarum tenera plumarum ueste colubrum
Rimante ingenio docte internoscere mixtum
Innocuis auibus· latet & lupus ore cruento
Lacteolam mentitus ouem sub uellere molli,
Cruda per agninos exercens funera rictus·
Hac sese occultant Fotinus, & Arrius arte,
Immanes feritate Lupi· discrimina produnt
Nostra, recensq; cruor quamuis de corpore summo
Quid possit furtiua manus· gemitum dedit omnis
Virtutum populus casu concussus acerbo·
Tunc generosa Fides hæc subdidit, Immo secundis
In rebus cesset gemitus· Concordia læsa est,
Sed defensa Fide· quin & Concordia sospes
Germanam comitata fidem uulnera ridet·
Hæc mea sola salus, nihil hac mihi triste recepta·
Vnum opus egregium restat post bella labori
O proceres, regni quod tandem pacifer hæres
Belligeri, armatæ successor inermis & aulæ

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Instituit Salomon, quoniam genitoris anheli
Fumarat calido regum de sanguine dextra.
Sanguine nam terso templum fundatur, & ara
Ponitur auratis Christi domus ardua tectis.
Tunc hic Ierusalem templo lustrata quieto
Suscepit iam diua Deum, circũuaga postquam
Sedit marmoreis fundata altaribus arca.
Surgat & in nostris templum uenerabile castris,
Omnipotens cuius sanctorum sancta reuisat.
Nam quid terrigenas ferro pepulisse phalanges
Culparum prodest, hominis si filius arce
Aetheris illapsus purgati corporis urbem
Intret inornatam, templi splendentis egenus.
Hactenus alternis sudatum est cominus armis.
Munia nunc agitet tacitæ toga candida pacis,
Atq; sacris sedem properet discincta iuuentus.
Hæc ubi dicta dedit, gradibus regina superbis
Desiluit, tantiq; operis Concordia consors.
Metatura nouum iacto fundamine templum
Aurea planiciem spaciis percurrit arundo,
Dimensis quadrent, ut quattuor undiq; frontes,
Ne commissuris distantibus angulus impar
Argutam mutilet per dissona symmetra normam.
Auroræ de parte tribus plaga lucida portis
Illustrata patet. triplex aperitur ad austrum
Portarum numerus. tres occidualibus offert
Ianua trina fores. totiens aquilonis ad axem
Panditur alta domus. nullum illic structile saxum,
Sed caua per solidum, multoq; forata dolatu
Gemma relucenti limen complectitur arcu,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Veſtibulumq; lapis penetrabile concipit unus.
Portarum ſummis inſcripta in poſtibus auro
Nomina apoſtolici fulgent biſſena Senatus.
Spiritus his titulis archana recondita mentis
Ambit. & electos uocat in præcordia ſenſus.
Quaq; hominis natura uiget, quam corpore toto
Quadrua uis animat, trinis ingreſſibus aram
Cordis adit, caſtisq; colit ſacraria uotis.
Seu pueros Sol primus agat, ſeu feruor ephebos
Incendat nimius, ſeu conſumabilis æui
Perficiat lux plena uiros, ſiue algida Borræ
Aetas decrepitam uocet ad pia ſacra ſenectam.
Occurrit trinum quadrina ad compita nomen,
Quod bene diſcipulis diſponit rex duodenis.
Quin etiam totidem gemmarum inſignia textis
Parietibus diſtincta micant, animasq; colorum
Viuentes liquido lux euomit alta profundo.
Ingens chryſolitus natiuo interlitus auro
Hinc ſibi ſaphyrum ſociauerat inde beryllum,
Diſtantesq; nitor medius uariabat honores.
Hinc chalcedon hebes perfunditur ex hiacynthi
Lumine uicino, nam forte cyanea propter
Stagna lapis cohibens oſtro fulgebat aquoſo.
Sardonychen pingunt amethyſtina, pingit hiaſpis
Sardonium iuxta appoſitum, pulcherq; topazon,
Has inter ſpecies ſmaragdina gramine uerno
Prata uirent, uoluitq; uagos lux herbida fluctus.
Te quoq; conſpicuum ſtructura interſerit ardens
Criſopraſe, & ſydus ſaxis ſtellantibus addit.
Stridebat grauidis funalis machina uinclis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Immensas rapiens alta ad fastigia gemmas.
At domus interior septem subnixa columnis
Crystalli algentis uitrea de rupe recisis
Construitur, quarum tegit edita calculus albens
In conum cæsus capita, & sinuamina subter
Subductum conchæ in speciem, quod mille talentis
Margaritarum ingens opibus & uiribus arte
Adductis animosa Fides mercata pararat.
Hoc residet solio pollens Sapientia, & omne
Consilium regni celsa disponit ab aula,
Tutandiq; hominis leges sub corde retractat.
In manibus dominæ sceptrum, non arte politum,
Sed lignum uiuum est, uiridi quod stirpe recisum
Quãuis nullus alat terreni cespitis humor,
Fronde tamen uiret incolumi, tunc sanguine tinctis
Intertexta rosis candentia lilia miscet,
Nescia marcenti florem submittere collo.
Huius forma fuit sceptri gestamen Aaron,
Floriferum sicco, quod germina cortice trudens
Explicuit tenerum spe pubescente decorem,
Inq; nouos subito uiruit uirga arida fœtus.
Reddimus æternas indulgentissime doctor
Grates Christe tibi, meritosq; sacramus honores
Ore pio. nam cor uitiorum stercore sordet.
Tu nos corporei latebrosa pericula operti,
Luctantisq; animæ uoluisti agnoscere casus.
Nouimus ancipites nebuloso in pectore sensus
Sudare alternis conflictibus, & uariato
Pugnarum euentu, nunc indole crescere dextram,
Nunc inclinatis ceruicibus ad iuga uitæ

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Deteriora trahi, seseq; addiscere noxis
Turpibus, & propriæ iacturam ferre salutis.
O quoties animam uitiorum peste repulsa
Sensimus incaluisse Deo, quoties tepefactum
Cœleste ingenium post gaudia candida tetro
Cessisse è stomacho. feruent bella horrida, feruent
Ossibus, atq; inclusa fremit discordibus armis
Non simplex natura hominis. nam uiscera limo
Effigiata premunt animum, contra ille sereno
Editus afflatu nigrantis carcere cordis
Aestuat, & sordes arcta inter uincla recusat.
Spiritibus pugnant uariis lux, atq; tenebræ,
Distantesq; animat duplex substantia uires,
Donec præsidio Christus Deus adsit, & omnes
Virtutum gemmas componat sede piata,
Atq; ubi peccatum regnauerat, aurea templi
Atria constituens, texat spectamine morum
Ornamenta animæ, quibus oblectata decoro
Aeternum solio diues Sapientia regnet.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

VERSUS AURELII PRUDENTII DE NOVO LUMINE PASCALIS SABBATI.

Inuentor rutili Dux bone luminis,
Qui certis uicibus tempora diuidis,
Merso Sole chaos ingruit horridum,
Lucem redde tuis Christe fidelibus.
Quamuis innumero sydere regiam,
Lunariq; polum lampade pinxeris,
Incussu silicis lumina, nos tamen
Monstras saxigeno semine quaerere.
Hoc signas opere Conditor inclyte
Lumen ueridicum mentibus omnium,
In Christo Domino quaerere iugiter,
Quem petram loquitur doctor egregius.
Ne nesciret homo spem sibi luminis
In Christi solido corpore conditam,
Qui dici stabilem se uoluit petram
Nostris igniculis unde genus uenit,
Pingui quos olei rore madentibus
Lychinis, ac facibus pascimus aridis.
Quin, & fila fauis scirpea floreis
Presso melle prius collita fingimus.
Viuax flamma uiget, seu caua testula
Succum linteolo suggerit ebrio,
Seu pinus piceam fert alimoniam,
Seu ceram teretem stuppa calens bibit.
Nectar de liquido uertice feruidum
Guttatim lachrymis stillat alentibus,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Ambuſtum quoniam uis facit ignea
Imbrem de madido flere cacumine.
Splendent ergo tuis muneribus pater
Flammis mobilibus ſcilicet atria,
Abſentemq́; diem lux agit æmula,
Quam nox cum lacero uicta fugit peplo.
Sed quis non rapidi luminis arduam
Manentemq́; Deo cernat originem?
Moſes nempe Deum ſpinifero in rubo
Vidit conſpicuo lumine flammeum.
Felix, qui meruit ſentibus in ſacris,
Cœleſtis ſolii uiſere Principem,
Iuſſus nexa pedum uincula ſoluere,
Ne ſanctum inuolucris pollueret locum.
Hunc ignem populus ſanguinis inclyti
Maiorum meritis tutus, & impotens
Suetus ſub dominis uiuere barbaris,
Tum liber ſequitur longa per auia,
Qua greſſum tulerant, caſtraq́; cerulæ
Noctis per medium concita mouerant.
Plebem peruigilem fulgure præuio
Ducebat radius ſole micantior.
Sed Rex Niliaci littoris, inuido
Feruens felle, iubet præualidam manum
In bellum rabidis ire cohortibus,
Ferratasq́; acies clangere claſſicum.
Sumunt arma uiri, ſeq́; minacibus
Accingunt gladiis. triſte canit tuba.
Hic fidit iaculis, ille uolantia
Præfigit calamis ſpicula gnoſiis.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Densatur cuneis turba pedestribus.
Currus pars & equos, & uolucres rotas
Conscendunt celeres, signaq; bellica
Prætendunt tumidis clara draconibus.
Hic iam seruitii nescia pristini,
Gens pelusiacis usta uaporibus
Tandem, purpurei gurgitis hospita
Rubris littoribus fessa resederat.
Hostis dirus adest cum duce perfido,
Infert & ualidis prælia uiribus.
Moses porro suos in mare præcipit
Constans, intrepidis tendere gressibus.
Præbent rupta locum stagna uiantibus,
Riparum in faciem peruia. sistitur
Circunstans uitreis unda littoribus,
Dum plebs sub bifido permeat æquore.
Pubes quin etiam decolor asperis
Iritata odiis, rege sub impio
Hebræum sitiens fundere sanguinem
Audet se pelago credere concauo.
Ibant præcipiti turbine percita
Fluctus per medios agmina regia.
Sed confusa dehinc unda reuoluitur
In semet reuolans gurgite confluo.
Currus tunc, & equos, telaq; naufraga,
Ipsos & proceres, & uaga corpora
Nigrorum uideas nare satellitum,
Arcis iusticium triste tyrannicæ.
Quæ tandem poterit lingua retexere
Laudes Christe tuas? qui domitam Pharon

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Plagis multimodis, cædere Præsuli
Cogis iustitiæ uindice dextera.
Qui pontum rapidis æstibus inuium
Persultare uetas, ut refluo in salo
Securus pateat te duce transitus,
Et mox unda rapax deuoret impios.
Cui ieiuna eremi saxa madentibus
Exundant scatebris, & latices nouos
Fundit scissa silex, quæ sitientibus
Dat potum populis axe sub igneo.
Instar fellis aqua tristifico in lacu
Fit ligni uenia mel uelut atticum.
Lignum est, quo sapiunt aspera, dulcius,
Nam præfixa cruci spes hominum uiget.
Implet castra cibus, tunc quoq; pinguidus
Illabens gelida grandine densius.
His mensas epulis, hac dape construunt,
Quam dat sydereo Christus ab æthere.
Necnon imbrifero uentus anhelitu
Crassa nube leues inuehit alites,
Quæ conflata in humum cum semel agmina
Fluxere. reduci non reuolant fuga.
Hæc olim patribus præmia contulit,
Insignis pietas numinis unici,
Cuius subsidio nos quoq; uescimur,
Pascentes dapibus pectora mysticis.
Fessos ille uocat per freta sæculi,
Discussis populum turbinibus regens,
Raptatasq; animas mille laboribus
Iustorum in patriam scandere præcipit.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Illic purpureis tecta rasariis
Omnis fragrat humus, cultaq; pinguia,
Et molles uiolas, & tenues crocos
Fundit forniculis unda fugacibus.
Illic & gracili balsama surculo
Desuadata fluunt, raraq; cinnama
Spirant, & folium, fonte quod abdito
Prælabens fluuius portat in exitum
Felices animæ porta per herbida prata
Concentu parili suaue sonantibus
Hymnorum modulis dulce canunt melos.
Calcant & pedibus lilia candidis.
Sunt & spiritibus sæpe nocentibus
Pœnarum celebres sub styge feriæ.
Illa nocte, sacer qua rediit Deus
Stagnis ad superos ex Acherontiis,
Non sicut tenebras de face fulgido
Surgens occeano lucifer imbuit,
Sed terris domini de cruce tristibus
Maior sole nouum restituens diem.
Marcent suppliciis tartara mitibus,
Exultatq; sui carceris ocio
Vmbrarum populus liber ab ignibus,
Nec feruent solito flumina sulphure.
Nos festis trahimus per pia gaudia
Noctem conciliis, uotaq; prospera
Certatim uigili congerimus prece,
Extructoq; agimus liba sacrario.
Pendent mobilibus lumina funibus
Quæ suffixa micant per laquearia,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Et de languidulis fota natatibus
Lucem perſpicuo flamma iacit uitro.
Credas ſtelligeram deſuper aream
Ornatam geminis ſtare trionibus.
Et qua phoſphoreum temo regit iugum
Paſſim purpureos ſpargier heſperos.
O res digna Deus quam, tibi roſidæ
Noctis principio grex tuus offerat,
Lucem, quam tribuis, nil precioſius
Lucem, qua reliqua præmia cernimus,
Tu lux uera oculis, lux quoq; ſenſibus.
Intus tu ſpeculum, tu ſpeculum foris.
Lumen, quod famulans offero ſuſcipe
Tinctum pacifici chriſmatis unguine.
Per Chriſtum genitum ſumme pater tuum,
In quo uiſibilis ſtat tibi gloria,
Qui noſter dominus, qui tuus unicus
Spirat de patrio corde paraclitum,
Per quem ſplendor, honos, laus, ſapientia,
Maieſtas, bonitas, & pietas tua
Regnum continuat numine triplici
Texens perpetuis ſæcula ſæculis. Amen.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

opus

AVRELII PRVDENTII CLEMENTIS VIRI CONSVLARIS IN LIBRVM CATHEMERI NON PRAEFATIO.

PEr quinquennia iam decem
(Ni fallor) fuimus, septimus insup
Annum cardo rotat, dum fruimur
sole uolubili.
Instat terminus, & diem
Vicinum senio iā deus applicat.
Quid nos utile tanti spatio temporis egimus?
Aetas prima crepantibus
Fleuit sub ferulis. mox docuit toga
Infectum uitiis falsa loqui, non sine crimine.
Tum lasciua proteruitas,
Et luxus petulans (heu pudet, ac piget)
Fœdauit iuuenem nequitiæ sordibus, ac luto.
Exin iurgia turbidos,
Armarunt animos, & male pertinax
Vincendi studium subiacuit casibus asperis.
Bis legum moderamine
Frenos nobilium reximus urbium,
Ius ciuile bonis reddidimus, terruimus reos.
Tandem militiæ gradu
Euectum pietas principis extulit
Assumptum propius stare iubens ordine proximo.
Hæc dum uita uolans agit,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Inrepsit subito canities seni
Oblitum ueteris Massaliæ consulis arguens.
Sub quo prima dies mihi
Quam multas hyemes uoluerit, & rosas
Pratis post glaciem reddiderit, nix capitis probat.
Nunquid talia proderunt
Carnis post obitum uel bona, uel mala,
Cum iam quicqd id est, quod fuerã, mors aboleuerit
Dicendum mihi quisquis es.
Mundum, quem coluit, mens tua perdidit,
Non sunt illa dei, quæ studuit, cuius habeberis.
Atqui fine sub ultimo
Peccatrix anima stultitiam exuat,
Saltem uoce deum concelebret, si meritis nequit.
Hymnis continuet dies,
Nec nox ulla uacet, quin dominum canat.
Pugnet contra hereses. catholicam discutiat fidem.
Conculcet sacra gentium,
Labem Roma tuis inferat idolis,
Carmen martyribus deuoueat, laudat apostolos.
Hæc dum scribo, uel eloquor
Vinclis o utinam corporis emicem
Liber, quo tulerit lingua sono mobilis ultimo.

Hymnus ad Galli cantum.

ALes diei nuncius
Lucem propinquam præcinit,
Nos excitator mentium
Iam Cristus ad uitam uocat.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Auferte clamat lectulos
Aegros, sopores, desides,
Castiq;, recti, ac sobrii
Vigilate iam sum proximus.
Post solis ortum fulgidi.
Serum est cubile spernere
Ni parte noctis addita
Tempus labori adieceris.
Vox ista, qua strepunt aues
Stantes sub ipso culmine
Paulo ante q̃ lux emicet,
Nostri figura est iudicis.
Tectos tenebris horridis,
Stratisq; opertos segnibus
Suadet quietem linquere
Iam iamq; uenturo die.
Vt cum coruscis flatibus
Aurora cœlum sparserit,
Omnes labore exercitos
Confirmet ad spem luminis.
Hic somnus ad tempus datus,
Est forma mortis perpetis,
Peccata ceu nox horrida
Cogunt iacere, ac stertere.
Sed uox ablato culmine
Cristi docentis præmonet,
Adesse iam lucem prope,
Ne mens sopori seruiat.
Ne sumnus usq; ad terminos
Vitæ socordis opprimat

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Pectus sepultum crimine,
Et lucis oblitum suæ.
Ferunt uagantes dæmonas
Lætos tenebris noctium
Gallo canente exterritos
Sparsim timere, & cedere.
Inuisa nam uicinitas
Lucis, salutis, numinis.
Rupto tenebrarum situ
Noctis fugat satellites.
Hoc esse signum præscii
Norunt repromissæ spei,
Qua nos soporis liberi
Speramus aduentum dei.
Quæ uis sit huius alitis,
Saluator ostendit Petro,
Ter ante, q̃ gallus canat,
Sese negandum prædicans.
Fit nanq; peccator prius.
Quam præco lucis proximæ
Inlustret humanum genus,
Finemq; peccandi ferat.
Fleuit negator denique
Ex ore prolapsum nefas,
Cum mens maneret innocens,
Animusq; seruaret fidem.
Nec tale quicquam postea
Linguæ locutus lubrica est
Cantuq; galli cognito,
Peccare iustus destitit.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Inde est quod omnes credimus
Illo quietis tempore,
Quo gallus exultans canit,
Christum redisse ex inferis.
Tunc mortis oppressus uigor,
Tunc lex subacta est tartari,
Tunc uis diei fortior
Noctem coegit cedere.
Iam iam quiescant improba
Iam culpa furua obdormiat,
Iam noxa letalis suum
Perpessa somnum, marceat.
Vigil uicissim spiritus
Quodcunque restat temporis
Dum meta noctis clauditur,
Stans, ac laborans excubet.
Iesum ciamus uocibus,
Flentes, precantes, sobrii
Intenta supplicatio
Dormire cor mundum uetat.
Stat conuolutis artubus
Sensum profunda obliuio
Pressit, grauauit, obruit
Vanis uagantem somniis.
Sunt nempe falsa, & friuola,
Quæ mundiali gloria
Ceu dormientes egimus,
Vigilemus, hic est ueritas.
Aurum, uoluptas, gaudium,
Opes, honores, prospera

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Quæcunq; nos inflant mala,
Fit mane, nil sunt omnia.
Tu Christe somnum, disiice,
Tu rumpe noctis uincula,
Tu solue peccatum uetus,
Nouumq; lumen ingere.

Hymnus ad matutinum.

Nox, & tenebræ, & nubila
Confusa mundi, & turbida
Lux intrat, albescit polus,
Christus uenit discedite.
Caligo terræ scinditur
Percussa solis spiculo,
Rebusq; iam color redit
Vultu nitentis sideris,
Sic nostra mox obscuritas,
Fraudisq; pectus conscium,
Ruptis retectum nubibus,
Regnante pallescit deo.
Tunc non licebit claudere,
Quod quisq; fuscum cogitat,
Sed mane clarescent nouo
Secreta mentis prodita.
Furante lucem squalido
Impune peccat tempore,
Sed lux dolis contraria
Latere furtum non sinit.
Versuta fraus, & callida

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

A mat tenebris obtegi,
A ptamq; noctem turpibus
A dulter occultus fouet.
S ol ecce ſurgit igneus
P iget. pudeſcit. pœnitet.
N ec teſte quiſquam lumine
P eccare conſtanter poteſt.
Q uis mane ſumptis nequiter
N on erubeſcit poculis,
C um fit libido, temperans
C aſtumq; nugator ſapit.
N unc nunc ſeuerum uiuitur.
N unc nemo tentat ludicrum,
I nepta nunc omnes ſua
V ultu colorant ſerio.
H æc hora cunctis utilis
Q ua quiſq;, quod ſtudet, gerat,
M iles, togatus, nauita
O pifex. arator. inſtitor.
I llum forenſis gloria,
H unc triſte raptat claſſicum
M ercator hinc, ac ruſticus
A uara ſuſpirant lucra.
A t nos lucelli, ac fœnoris,
F raudiſq; prorſus neſcii
N ec arte fortes bellica,
T e Chriſte ſolum nouimus.
T e mente pura, & ſimplici,
T e uoce, te cantu pio
R ogare curuato genu,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Flendo, & canendo discimus.
His nos lucramur quæstibus.
Hac arte tantum uiuimus,
Hæc inchoamus munera
Cum sol resurgens emicat.
Intende nostris sensibus,
Vitamq; totam dispice.
Sunt multa fucis inlita,
Quæ luce purgentur tua.
Durare nos tales iube,
Quales remotis sordibus
Nitere pridem iusseras
Iordane tinctos flumine.
Quodcunq; nox mundi dehinc
Infecit atris nubibus,
Tu rex Eoi syderis
Vultu sereno inlumina.
Tu sancte, qui terram picem
Candore tingis lacteo,
Ebenoq; crystallum facis,
Delicta terge liuida.
Sub nocte Iacob cœrula
Luctator audax angeli
Eousq; lux surgeret,
Sudauit impar prælio.
Sed cum iubar clarescceret,
Lapsante claudus poplite,
Femurq; uictus debile
Culpæ uigorem perdidit.
Nutabat inguen saucium,

Quæ corporis pars uilior,
Longeq; sub cordis loco
Diram fouet libidinem.
Hæ nos docent imagines,
Hominem tenebris obsitum,
Si forte non cedat deo,
Vires rebelles perdere.
Erit tamen beatior
Intemperans membrum, cui
Luctando claudum, & tabidum
Dies oborta inuenerit.
Tandem facessat cæcitas,
Quæ nosmet in præceps diu
Lapsos sinistris gressibus
Errore traxit deuio.
Hæc lux serenum conferat,
Purosq; nos præstet sibi.
Nihil loquamur subdolum.
Voluamus obscurum nihil.
Sic tota decurrat dies.
Ne lingua mendax, ne manus
Oculiue peccent lubrici,
Ne noxa corpus inquinet.
Speculator adstat desuper,
Qui nos diebus omnibus,
Actusq; nostros prospicit
A luce prima in uesperum.
Hic testis. hic est arbiter,
Hic intuetur quicquid est
Humana quod mens concipit.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Hunc nemo fallit iudicem.

Hymnus ante Cibum.

O Crucifer bone lucisator,
Omniparens pie uerbigena,
Edite corpore Virgineo,
Sed prius ingenitore potens
Astra, solum, mare q̃ fierent.
Huc nitido precor intuitu,
Flecte salutiferam faciem
Fronte serenus, & inradia,
Nominis ut sub honore tui
Has epulas liceat capere.
Te sine dulce nihil domine.
Nec iuuat ore quid appetere
Pocula ni prius, atq; cibos
Christe tuus fauor imbuerit
Omnia sanctificante fide.
Fercula nostra deum sapiant.
Christus & influat in pateras
Seria, ludicra, uerba, iocos.
Deniq; quod sumus, aut agimus
Trina superna regat pietas.
Hic mihi nulla rosæ spolia.
Nullus aromate fragrat odor,
Sed liquor influit Ambrosius,
Nectareamq; fidem redolet
Fusus ab usq; patris gremio.
Sperne camœna leues ederas

C ingere tempora quis solita es,
S ertaq; mystica dactylico
T exere docta, liga strophio
L aude dei redimita comas.
Q uod generosa potest anima
L ucis, & ætheris indigena
S oluere dignius obsequium?
Q uam data munera si recinat
A rtificem modulata suum?
I pse homini, quia cuncta dedit,
Q uæ capimus dominante manu
Q uæ polus, aut humus, aut pelagus
A ere·gurgite·rure creant
H æc mihi subdidit, & sibi me.
C allidus inlaqueat uolucres
A ut pedicis dolus, aut maculis.
I nlita glutine corticeo
V imina plumigeram seriem
I mpediunt, & abire uetant.
E cce per æquora fluctiuagos
T exta greges sinuosa trahunt.
P iscis item sequitur calamum
R aptus acumine uulnifico
C redula saucius ora cibo.
F undit opes ager ingenuas.
D iues aristiferæ segetis
H ic ubi uitea pampineo
B rachia palmite luxuriant
P acis alumna ubi bacca uiret.
H æc opulentia Christicolis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Seruit & omnia ſubpeditant.
Absit enim procul illa fames
Cædibus ut pecudum libeat,
Sanguineas lacerare dapes.
Sint fera gentibus indomitis,
Prandia de nece quadrupedum
Nos oleris comanos ſiliqua fœta
Legumine multimodo
Pauerit innocuis epulis.
Spumea mulctra gerunt niueos
Vbere de gemino latices,
Perq́; coagula denſa liquor
Inſolidum coit, & fragili
Lac tenerum premitur calatho
Mella recens mihi cecropia.
Nectare ſudat olente fauus
Hæc opifex apis aerio
Rore liquat, tenuiq́; thymo,
Nexilis inſcia connubii.
Hinc quoq; pomiferi nemoris
Munera mitia proueniunt
Arbor onus tremefacta ſuum.
Deciduo grauis imbre pluit,
Puniceosq́; iacit cumulos.
Quæ ueterum tuba, quæ'ue lyra
Flatibus incita, uel fidibus
Diuitis omnipotentis opus,
Quæq; fruenda patent homini
Laudibus æquiperare queat?
Te pater optime mane nouo.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Solis & orbita, cum media est,
Te quoq; luce sub occidua
Sumere cum monet hora cibum,
Nostra deus canet armonia,
Quod calet halitus interior.
Corde quod abdita uena tremit.
Pulsat & incita. quod resonat.
Lingua sub ore latens caueam
Laus superi patris esto mihi.
Nos igitur tua sancte manus
Cespite composuit madido
Effigiem meditata suam.
Vtq; foret rata materies
Flauit & indidit ore animam.
Tunc per amœna uireta iubet,
Frondicomis habitare locis.
Ver ubi perpetuum redolet,
Prataq; multicolora latex
Quadrifluo celer amne rigat
Hæc tibi nunc famulentur ait.
Vsibus omnia dedo tuis,
Sed tamen aspera mortifero
Stipite carpere poma ueto,
Qui medio uiret in nemore.
Hic draco perfidus. indocile
Virginis inlicit ingenium,
Vt socium malesuada uirum
Mandere cogeret ex uetitis
Ipsa pari peritura modo.
Corpora mutua nosse nefas

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Post epulas inoperta uident
Lubricus error & erubuit.
Tegmina suta parant foliis
Dedecus ut pudor occuleret.
Consciat culpa deum pauitans
Sede propria procul exigitur
Innuba fœmina, quæ fuerat
Coniugis excipit imperium
Fœdera tristia iussa pati.
Author & ipse doli coluber,
Plectitur improbus, ut mulier
Colla trilinguia calce terat.
Sic coluber muliebre solum
Suspicit, atq; uirum mulier.
His ducibus uitiosa dehinc
Posteritas ruit in facinus,
Dumq; rudes imitatur auos,
Fasq;, nefasq; simul glomerans
Impia crimina morte luit.
Ecce uenit noua progenies,
Aethere proditus alter homo,
Non luteus, uel ut ille prius.
Sed deus ipse gerens hominem
Corporeisq; carens uitiis,
Fit caro uiuida, sermo patris
Numine quam rutilante grauis
Non thalamo, neq; iure tori,
Nec genialibus inlecebris
Intemerata puella parit.
Hoc odium uetus illud erat,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

H oc erat aspidis atq; hominis
D igladiabile discidium,
Q uod modo cernua fœmineis
V ipera proteritur pedibus.
E dere nanq; deum merita
O mnia uirgo uenena domat
T ractibus anguis inexplicitis
V irus inerme piger reuomit
G ramine concolor in uiridi.
Q uæ feritas modo non trepidat
T errita de grege candidulo
I mpauidas lupus inter oues
T ristis obambulat, & rapidum
S anguinis immemor os cohibet.
A gnus enim uice mirifica,
E cce leonibus imperitat,
E xagitansq; truces, aquilas.
P er uaga nubila, perq; notos
S ydere lapsa columba fugat.
T u mihi Christe columba potens
S anguine pasta cui cedit auis,
T u niueus per ouile tuum,
A gnus hiare lupum prohibes
S ub iuga tigridis ora premens.
D a locuples Deus hoc famulis
R ite precantibus, ut tenui
M embra cibo recreata leuent.
N eu piger immodicis dapibus
V iscera tanta grauet stomachus
H austus amarus ab est esto procul.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Nec libeat tetigiſſe manu
Exitialè quid, aut uetitum.
Guſtus, & ipſe modum teneat
Soſpitet ut iecur incolume.
Sit ſatis anguibus horrificis
Liba quod impia corporibus
Ah miſeram peperere necem
Sufficiat ſemel hoc facinus,
Plaſma dei potuiſſe mori.
Oris opus, uigor igneolus.
Non moritur, quia flante Deo
Compoſitus, ſuperoq́; fluens
De ſolio patris artificis
Vim liquidæ rationis habet.
Viſcera mortua, quin etiam
Poſt obitum reparare datur.
Eque ſuis iterum cumulis
Priſca renaſcitur effigies
Puluereo coeunte ſitu.
Credo equidem (neq; uana fides)
Corpora uiuere more animæ.
Nam modo corporeum memini
De Phlegethonte gradu facili
Ad ſuperos remeaſſe deum.
Spes eadem mea membra manet,
Quæ redolentia funereo
Iuſſa quieſcere ſarcophago.
Dux parilis rediuiuus homo
Ignea Chriſtus ad aſtra uocat.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

CATHEMERINON

O de post Cibum

PAstis uiſceribus, ciboq́; ſumpto,
Quem lex corporis imbecilla poſcit
Laudem lingua deo patri rependat
Patri, qui cherubim ſedile ſacrum.
Nec non & Seraphim ſuum ſupremo
Subnixus ſolio tenet, regitq́;.
Hic eſt, quem zebaoth deum uocamus,
Expers principii, carensq́; fine.
Rerum conditor, & repertor orbis.
Fons uitæ liquida fluens ab arce.
Infuſor fidei. ſator pudoris,
Mortis perdomitor. ſalutis author.
Omnes quod ſumus, aut uigemus inde eſt.
Regnat ſpiritus ille ſempiternus
A Chriſto ſimul & parente miſſus.
Intrat pectora candidus pudica,
Quæ templi uice conſecrata rident
Poſtquam combiberint deum medullis.
Sed ſi quid uitii, doliue naſci
Inter uiſcera iam dicata ſenſit
Ceu ſpurcum refugit celer ſacellum.
Tetrum fragrat enim uapore craſſo
Horror conſcius æſtuante culpa,
Offenſumq́; bonum niger repellit.
Nec ſolus pudor, innocensq́; uotum
Templum conſtituunt perenne Chriſto
In cordis medii ſinu, ac receſſu,
Sed ne crapula ferueat cauendum eſt

Quæ sedem fidei cibis refertam
Vsq; ad congeriem coarctet intus.
Parcis uictibus expedita corda
Infusum melius eum receptant.
Hic pastus animæ est, saporq; uerus.
Sed nos tu gemino fouens paratu
Artus, atq; animas utroq; pastu
Confirmas pater, ac uigore comples.
Sic olim tua præcluens potestas,
Inter raucisonos situm leones
Illapsis dapibus uirum refouit.
Illum fusile numen execrantem.
Et curuare caput sub expolita
Aeris materia nefas putantem,
Plebs diræ Babylonis, ac tyrannus
Morti subdiderant, feris dicarant
Seuis, protinus haustibus uorandum,
O semper pietas, fidesq; tuta
Lambunt indomiti uirum leones,
Intactumq; dei tremunt alumnum,
Astant comminus & iubas reponunt,
Mansuescit rabies, fameq; blanda
Prædam rictibus lambit incruentis.
Sed cum tenderet ad superna palmas
Expertumq; sibi deum rogaret.
Clausus iugiter, indigensq; uictus.
Iussus nuntius aduolare terris,
Qui pastum famulo daret probato,
Raptim desilit obsequente mundo.
Cernit forte procul dapes inemptas.

Quas messoribus Abbacuc propheta
Agresti bonus exhibebat arte.
Huius cæsarie manu prehensa
Plenis sicut erat grauem canistris
Suspensum rapit & uehit per auras,
Tum raptus simul ipse, prandiumq;
Sensim labitur in lacum leonum,
Et quas tunc epulas gerebat, offert.
Sumas lætus ait, libensq; carpas
Quæ summus pater, angelusq; Christi
Mittunt libatibus sub hoc periclo.
His sumptis Danielus excitauit
In cœlum faciem, ciboq; fortis
Amen reddidit alleluia dixit.
Sic nos muneribus tuis refecti,
Largitor deus omnium bonorum
Grates reddimus & sacramus hymnos.
Tu nos tristifico uelut tyranno,
Mundi scilicet impotentis actu
Conclusos regis, & feram repellis.
Quæ circum fremit, ac uorare tentat.
Insanos acuens furore dentes.
Tunc te summe deum precemur unum.
Vexamur. premimur malis. rotamur.
Oderunt. lacerant. trahunt. lacessunt.
Iuncta est suppliciis fides iniquis.
Nec desit tamen anxiis medela
Nam languente trucis leonis ira,
Illapsæ super ingeruntur escæ.
Quas siquis sitienter hauriendo

Non gustu tenui, sed ore pleno
Internis uelit implicare uenis.
Hic sancto satiatus ex propheta,
Iustorum capiet cibos uirorum
Qui fructum domino metunt perenni.
Nil est dulcius, ac magis saporum,
Nil quod plus hominum iuuare possit,
Quam uatis pia præcinentis orsa.
His sumptis licet insolens potestas
Prauum iudicet, inrogetq; mortem.
Impasti, licet inruant leones,
Nos semper dominum patrem fatentes,
In te Christe deus loquemur unum,
Constanterq; tuam crucem feremus.

Ode ad accensionem lucernæ.

INuentor rutili Dux bone luminis,
Qui certis uicibus tempora diuidis,
Merso sole chaos ingruit horridum,
Lucem redde tuis Christe fidelibus.
Quamuis innumero sydere regiam,
Lunariq; polum lampade pinxeris,
Incussu silicis lumina, nos tamen
Monstras saxigeno semine quærere.
Hoc signas opere Conditor inclyte
Lumen ueridicum mentibus omnium,
In Christo domino quærere iugiter,
Quem petram loquitur doctor egregius.
Ne nesciret homo spem sibi luminis

In Christi solido corpore conditam,
Qui dici stabilem se uoluit petram
Nostris igniculis unde genus uenit.
Pinguis quos olei rore madentibus
Lychnis, aut facibus pascimus aridis
Quin & fila fauis scirpea floreis
Presso melle prius collita fingimus.
Viuax flamma uiget, seu caua testula
Succum linteolo suggerit ebrio,
Seu pinus piceam fert alimoniam,
Seu ceram teretem stuppa calens bibit.
Nectar de liquido uertice feruidum
Guttatim lachrymis stillat alentibus,
Ambustum quoniam uis facit ignea
Imbrem de madido flere cacumine.
Splendent ergo tuis muneribus pater
Flammis mobilibus scilicet atria,
Absentemq; diem lux agit æmula,
Quam nox cum lacero uicta fugit peplo.
Sed quis non rapidi luminis arduam
Manentemq; deo cernat originem?
Moses nempe Deum spinifero in rubo
Vidit conspicuo lumine flammeum
Felix, qui meruit sentibus in sacris,
Cœlestis solii uisere Principem,
Iussus nexa pedum uincula soluere,
Ne sanctum inuolucris pollueret locum.
Hunc ignem populus sanguinis inclyti
Maiorum meritis tutus, & impotens,
Suetus sub dominis uiuere barbaris,

Iam liber sequitur longa per auia.
Qua gressum tulerant, castraq; cærulæ
Noctis per medium concita mouerant.
Plebem peruigilem fulgure præuio
Ducebat radius sole micantior.
Sed Rex Niliaci littoris, inuido
Feruens felle, iubet præualidam manum
In bellum rapidis ire cohortibus,
Ferratasq; acies clangere classicum.
Sumunt arma uiri, seq; minacibus
Accingunt gladiis. triste canit tuba.
Hic fidit iaculis, ille uolantia
Præfigit calamis spicula gnosiis.
Densatur cuneis turba pedestribus.
Currus pars, & equos, & uolucres rotas
Conscendunt celeres, signaq; bellica
Prætendunt tumidis clara draconibus.
Hinc iam seruitii nescia pristini
Gens pelusiacis usta uaporibus,
Tandem purpurei gurgitis hospita
Rubris littoribus fessa resederat.
Hostis dirus adest cum duce perfido,
Infert & ualidis prælia uiribus.
Moses porro suos in mare præcipit
Constans, intrepidis tendere gressibus.
Præbent rupta locum stagna uiantibus,
Riparum in faciem peruia. sistitur
Circunstans uitreis unda liquoribus,
Dum plebs sub bifido permeat æquore.
Pubes quin etiam decolor asperis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Irritata odiis, rege sub impio
Hebræum sitiens fundere sanguinem
Audet se pelago credere concauo.
Ibant præcipiti turbine percita
Fluctus per medios agmina regia.
Sed confusa dehinc unda reuoluitur
In semet reuoluans gurgite confluo.
Currus tunc, & equos, telaq; naufraga,
Ipsos & proceres, & uaga corpora
Nigrorum uideas nare satellitum,
Arcis iustitium ut triste tyrannicæ.
Quæ tandem poterit lingua retexere
Laudes Christe tuas? qui domitam Pharon
Plagis multimodis cædere Præsuli
Cogis iustitiæ uindice dextra.
Qui pontum rapidis æstibus inuium
Persultare ueras ut refluo in salo
Securus pateat te duce transitus,
Et mox unda rapax deuoret impios.
Cui ieiuna uiæ saxa loquacibus
Exundent scatebris, & latices nouos
Fundit scisa silex, quæ sitientibus
Dat potum populis axe sub igneo.
Instar fellis aqua tristifico in lacu
Fit ligni uenia mel uelit athicum.
Lignum est, quo sapiunt aspera, dulcius.
Nam præfixa cruci spes hominum uiget.
Implet castra cibus, tunc quoq; ninguidus
Illabens gelida grandine densius.
His mensas epulis, hac dape construunt,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Quam dat ſydereo Chriſtus ab æthere.
Necnon imbrifero uentus anhelitu
Craſſa nube leues inuehit alites,
Quæ conflata in humum cum ſemel agmina
Fluxerunt reduci non reuolant fuga.
Hæc olim patribus præmia contulit,
Inſignis pietas numinis unici,
Cuius ſubſidio nos quoq; ueſcimur,
Paſcentes dapibus pectora myſticis.
Feſſos ille uocat per freta ſeculi,
Diſciſſis populum turbinibus regens,
Iactatasq; animas mille laboribus
Iuſtorum in patriam ſcandere præcipit.
Illic purpureis tecta roſariis
Omnis fragrat humus, caltaq; pinguia,
Et molles uiolas, & tenues crocos
Fundit fonticulis unda fugacibus.
Illic & gracili balſama ſurculo
Deſudata fluunt, raraq; cinnama
Spirant, & folium, fonte quod abdito
Prælambens fluuius portat in exitum.
Felices animæ prata per herbida
Concentu parili ſuaue ſonantibus
Hymnorum modulis dulce canunt melos,
Calcant & pedibus lilia candidis.
Sunt & ſpiritibus ſæpe nocentibus
Pœnarum celebres ſub ſtyge feriæ.
Illa nocte, ſacer qua rediit Deus
Stagnis ad ſuperos ex Acheronticis,
Non ſicut tenebras de face fulgida

Surgens

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Surgens oceano lucifer imbuit,
Sed terris domini de cruce tristibus
Maior sole nouum restituens diem.
Marcent suppliciis tartara mitibus,
Exultatq; sui carceris ocio
Vmbrarum populus liber ab ignibus,
Nec feruent solito flumina sulphure.
Nos festis trahimus perpia gaudia
Noctem conciliis, uotaq; prospera
Certatim uigili congerimus prece,
Extructoq; agimus liba sacrario.
Pendent mobilibus lumina funibus
Quæ suffixa micant per laquearia,
Et de languidulis fota natatibus
Lucem perspicuo flamma iacit uitro.
Credas stelligeram desuper aream
Ornatam geminis stare trionibus.
Et qua bosphoreum temo regit iugum
Passim purpureos spargier hesperos.
O res digna Deus, quam tibi roscidæ
Noctis principio grex tuus offerat,
Lucem, qua tribuis nil pretiosius,
Lucem, qua reliqua præmia cernimus.
Tu lux uera oculis, lux quoq; sensibus.
Intus tu speculum, tu speculum foris.
Lumen, quod famulans offero, suscipe,
Tinctum pacifici chrismatis unguine.
Per Christum genitum summe pater tuum,
In quo uisibilis stat tibi gloria,
Qui noster dominus, quid tuus unicus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Spirat de patrio corde paraclitum,
Per quem ſplendor·honos·laus·ſapientia·
Maieſtas·bonitas, & pietas tua
Regnum continuat numine triplici,
Texens perpetuis ſecula ſeculis· Amen·

Hymnus ante ſomnum

ADes pater ſupreme,
Quem nemo uidit unquam
Patriſq; ſermo Chriſte,
Et ſpiritus benigne·
O trinitatis huius
Vis una, lumen unum,
Deus ex deo perennis,
Deus ex utroq; miſſus
Fluxit labor diei,
Redit & quietis hora·
Blandus ſopor uiciſſim
Feſſos relaxat artus·
Mens æſtuans procellis
Curiſq; ſauciata
Totis bibit medullis
Obliuiale poculum·
Serpit per omne corpus
Lithæa uis nec ullum
Miſeris doloris ægri
Patitur manere ſenſum·
Lex hæc data eſt caducis
Deo iubente membris,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Vt temperet laborem
Medicabilis uoluptas.
Sed dum pererrat omnes
Quies amica uenas,
Pectusq; feriatum
Placat rigante somno.
Liber uagat per auras
Rapido uigore sensus,
Variasq; per figuras,
Quæ sunt operta cernit.
Quia mens soluta curis,
Cui est origo cœlum.
Purusq; fons ab æthra,
Iners iacere nescit.
Imitata multiformes
Facies sibi ipsa fingit,
Per quas repente currens
Tenui fruatur actu.
Sed sensa somniantum
Dispar fatigat horror.
Nunc splendor interrat,
Qui dat futura nosse.
Plerunq; dissipatis
Mendax imago ueris,
Animos pauore mœstos
Ambage fallit atra,
Quem rara culpa morum
Non polluit frequenter
Hunc lux serena uibrans
Res edocet latentes.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Atqui coinquinatum
Vitiis cor impiauit,
Lusus pauore multo
Species uidet tremendas.
Hoc patriarcha noster
Sub carceris cathena
Geminis simul minister
Interpres ad probauit.
Quorum reuersus unus
Dat poculum tyranno,
Ast alterum rapaces
Fixum uorant uolucres.
Ipsum deinde regem
Perplexa somniantem
Nouit famem futuram
Clausis cauere aceruis.
Mox præsul ac tetrarches
Regnum per omne iussus
Sociam tenere uirgam
Dominæ resedit aulæ.
O quam profunda iustis
Arcana per soporem
Aperit tuenda Christus.
Quam clara, quam tacenda.
Euangelista summi
Fidissimus magistri
Signata quæ latebant
Nebulis uidet remotis.
Ipsum tonantis agnum
Decede purpurantem,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Qui conscium futuri
Librum resignat unus.
Huius manum potentem
Gladius perarmat anceps,
Et fulgurans utrinq;
Duplicem minatur ictum.
Quæsitor ille solus
Animæq;, corporisq;
Ensisq; bis timendus
Prima, ac secunda mors est.
Idem tamen benignus
Vltor retundit iram,
Paucosq; non piorum
Patitur perire in æuum.
Huic inclytus perenne
Tribuit pater tribunal
Hunc optinere iussit
Nomen supra omne nomen.
Hic præpotens cruenti
Extinctor Antichristi
Qui de furente monstro
Pulchrum refert trophæum.
Quam bestiam capacem,
Populosq; deuorantem,
Quam sanguinis charybdim.
Ioannes execratur.
Hanc nempe quæ sacratum
Præferte nomen ausa
Imam petit gehennam
Christo perempta uero.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Tali sopore iustus
Mentem relaxat heros,
Vt spiritu sagaci
Cœlum peragret omne.
Nos nil meremur horum,
Quos creber implet error,
Concreta quos malarum
Vitiat cupido rerum.
Sat est quiete dulci
Fessum fouere corpus
Sat si nihil sinistrum
Vanæ minentur umbræ.
Cultor dei memento
Te fontis, & lauacri,
Rorem subisse sanctum
Te chrismate innotatum.
Fac cum uocante somno
Castum petis cubile,
Frontem, locumq; cordis
Crucis figura signet.
Crux pellit omne crimen.
Fugiunt crucem tenebræ.
Tali dicata signo
Mens fluctuare nescit.
Procul procul uagantum
Portenta somniorum
Procul esto peruicaci
Præstigiator astu.
O tortuose serpens,
Qui mille per mæandros,

Fraudesq; flexuosas
Agitas quieta corda,
¶ Discede, Christus ius est.
Hic Christus est, liquesce.
Signum, quod ipse nosti
Damnat tuam cateruam.
¶ Corpus licet fatiscens
Iaceat recline paulo,
Christum tamen sub ipso
Meditabimur sopore.

¶ Hymnus ieiunantium.

O Nazarene dux Bethlem uerbum patris,
Quem partus alui uirginalis protulit,
Adesto castis Christe parsimoniis
Festumq; nostrum rex serenus aspice,
Ieiuniorum dum litamus uictimam.
¶ Nil hoc profecto purius mysterio,
Quo fibra cordis expiatur liuidi
Intemperata quo domantur uiscera
Aruina putrem ne resudans crapulam
Obstrangulatæ mentis ingenium premat.
¶ Hinc subiugatur luxus, & turpis gula,
Vini, atq; somni degener socordia
Libido sordes, inuerecundus lepos,
Variæq; pestes languidorum sensuum
Parcam subacte disciplinam sentiunt.
¶ Nam si licenter diffluens potu, & cibo
Ieiuna rite membra non coherceas,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Sequitur frequenti marcida oblectamine
Scintilla uentis ut tempescat nobilis,
Animusq; pigris stertat ut præcordiis.
Frenentur ergo corporum cupidines,
Detersa ut intus emicet prudentia,
Sic excitato perspicax acumine,
Liberq; flatu laxiore spiritus
Rerum parentem rectius precabitur.
Helias tali creuit obseruantia
Vetus sacerdos ruris hospes aridi,
Fragore ab omni quem remotum, & segregem
Spreuisse tradunt criminum frequentiam
Casto fruentem syrtium silentio.
Sed mox in auras igneis iugalibus,
Curruq; raptus euolauit præpeti,
Ne de propinquo sordium contagio
Dirus quietum mundus afflaret uirum
Olim probatis inclytum ieiuniis.
Non ante cœli principem septemplicis
Moses tremendi fidus interpres throni
Potuit uidere quam decem recursibus
Quater uolutis sol peragrans sydera
Omni carentem cerneret substantia
Victus precantis solus in lachrymis fuit
Nam flendo pernox inrigatum puluerem,
Humi madentis ore pressit cernuo,
Donec loquentis uoce præstrictus dei
Expauit ignem non ferendum uisibus.
Ioannes huius artis haud minus potens
Dei perennis præcucurrit filium,

Curuos uiarum qui retorsit tramites,
Et flexuosa corrigens dispendia
Dedit sequendam calle recto lineam.
Hanc obsequelam præparabat nuncius
Mox a futuro construens iter Deo
Cliuosa planis, confragosa ut leuibus
Conuerterentur, néue quicquam deuium
In lapsa terris inueniret ueritas.
Non usitatis ortus hic natalibus
Oblita lactis iam uieto in pectore
Matris tetendit serus infans uerbera
Necante partu de senili effusus est
Quam prædicaret uirginem plenam deo.
Post in patentes ille solitudines
Amictus hirtis bestiarum pellibus,
Setis'ue tectus hispida et lanugine
Secessit horrens inquinari, ac pollui
Contaminatis oppidorum moribus.
Illic dicata parcus abstinentia
Potum, cibumq; uir seueræ industriæ,
In usq; serum respuebat uesperum.
Parum locustis & fauorum agrestium
Liquore pastum corporis uetus dare.
Hortator ille primus, & doctor nouæ
Fuit salutis. nam sacrato in flumine
Veterum pietas lauit errorum notas,
Sed tincta postquam membra defecauerat
Cœlo refulgens influebat spiritus.
Hoc ex lauacro labe dempta criminum
Ibant renati non secus, quam si rudis

Auri recocta uena pulchrum splendeat
Micet metalli sine lux argentei
Sudum polito prænitens purgamine.
Referre prisci stemma nunc ieiunii
Libet fideli proditum uolumine,
Vt diruendæ ciuitatis incolis
Fulmen benigni mansuefactum patris
Pie repressis ignibus pepercerit.
Gens insolenti præpotens iactantia
Pollebat olim quam fluentem nequiter
Corrupta uulgo soluerat lasciuia,
Et inde bruto contumax fastidio
Cultum superni negligebat numinis.
Offensa tandem iugis indulgentiæ
Censura, iustis excitatur motibus
Dextrà perarmat rhomphæali incendio
Nimbos crepantes, & fragosos turbines
Vibrans tonantum nubem flammarum quatit.
Sed pœnitendi dum datur diecula,
Si forte uellent improbam libidinem,
Veteresq; nugas condomare, ac frangere
Suspendit ictum terror exorabilis,
Paulumq; dicta substitit sententia.
Ionam Prophetam mitis ultor excitat,
Pœnæ imminentis iret ut prænuntius.
Sed nosset ille cum minacem iudicem
Seruare malle, q̃ ferrie, ac plectere,
Tectam latenter uertit in Tharsos fugam.
Celsam paratis pontibus scandit ratem
Vdo reuincta fune puppis soluitur.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Itur per altum. fit procellosum mare.
Tum causa tanti quæritur periculi.
Sors in fugacem missa uatem decidit,
Iussus perire solus è cunctis reus,
Cuius uoluta crimen, urna expresserat
Præceps rotatur, & profundo immergitur
Exceptus inde beluinis faucibus
Alui capacis uiuus hauritur specu.
Transmissa raptim præda cassos dentium
Eludit ictus, in cruentam transuolans
Impune linguam, ne retentam mordicus,
Offam molares dissecarent uiuidi
Os omne transit, & palatum præterit.
Ternis dierum, ac noctium processibus
Mansit ferino deuoratus gutture.
Errabat illic per latebras uiscerum,
Ventris recessus circumibat tortiles
Anhelus, extis intus æstuantibus.
Intactus exin tertiæ noctis uice
Monstri uomentis pellitur singultibus,
Qua murmuranti fine fluctus frangitur,
Salsosq; candens spuma tundit pumices,
Ructatus exit, seq; seruatum stupet.
In Niniuitas se coactus percito
Gressu reflectit, quos ut increpauerat
Pudenda censor imputans obprobria,
Impendet inquit, ira summi uindicis,
Vrbemq; flamma mox cremabit, credite.
Apicem deinde ardui montis petit
Visurus inde conglobatum turbidæ

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Fumum ruinæ, cladis & diræ ſtruem,
Tectus flagellis multimodis germinis,
Nato & repente perfruens umbraculo,
Sed mœſta poſtquam ciuitas uulnus noui
Hauſit doloris, heu ſupremum palpitat,
Curſant per ampla congregatim mœnia
Plebs, & ſenatus, omnis ætas ciuium,
Pallens iuuentus· eiulantes fœminæ·
Placet frementem publicis ieiuniis
Placare Chriſtum· mos edendi ſpernitur·
Glaucos amictus induit monilibus
Matrona demptis, proq; gemma, & ſerico
Crinem fluentem ſordibus ſpargit cinis·
Squalent recincta ueſte pullati patres,
Setasq; plangens turba ſumit textiles
Impexa uillis uirgo beſtialibus,
Nigrante uultum contegit uelamine·
Iacens harenis & puer prouoluitur·
Rex ipſe coos æſtuantem murices
Lænam reuulſa diſſipabat fibula
Gemmas uirentes, & lapillos ſutiles
Inſigne frontis exuebat uinculum
Turpi capillos impeditus puluere·
Nullus bibendi, nemo ueſcendi memor
Ieiuna menſas pubes omnis liquerat,
Quin & negato lacte uagientium
Fletu madeſcunt paruulorum cunulæ·
Succum papillæ parca nutrix denegat·
Greges et ipſos claudit armentalium
Solers uirorum cura, ne uagum pecus

Contingat ore rorulenta gramina
Potum ſtrepentis ne'ue fontis hauriant,
Vacuis querelæ perſonant præſepibus.
Mollitus his,& talibus breuem deus
Iram refrenat,temperans oraculum,
Proſper ſiniſtrum,prona nam clementia
Haud difficulter ſupplicem mortalium
Soluit reatum.fitq; fautrix flentium.
Sed cur uetuſtæ gentis exemplum loquor
Pridem caducis cum grauatus artubus
Ieſus,dicato corde ieiunauerit
Prænuncupatus ore,qui prophetico
Emanuhel eſt ſiue nobiſcum Deus.
Qui corpus iſtud molle naturaliter
Captumq; laxo ſub uoluptatum iugo
Virtutis arta lege fecit liberum
Emancipator ſeruientis plaſmatis
Regnantis ante uictor,& cupidinis.
Inhoſpitali nanq; ſecretus loco
Quinis diebus octies labentibus
Nullam ciborum uindicauit gratiam
Firmans ſalubri ſcilicet ieiunio
Vas appetendis imbecillum gaudiis.
Miratus hoſtis poſſe limum tabidum
Tantum laboris ſuſtinere,ac perpeti
Explorat arte ſciſcitator callida
Deus ne membris ſit receptus terreis,
Sed increpata fraude poſt tergum ruit
Hoc nos ſequamur quiſq; nunc pro uiribus,
Quod conſecrati tum magiſter dogmatis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Tuis dediſti Chriſte ſectatoribus,
Vt cum uorandi uicerit libidinem
Late triumphet Imperator ſpiritus.
Hoc eſt quod atri liuor hoſtis inuidet
Mundi, poliq; quod gubernator probat
Altaris aram quod facit placabilem,
Quod dormientis excitat cordis fidem,
Quod limat ægram pectorum rubiginem.
Perfuſa non ſic amne flamma extinguitur,
Nec ſic calente ſole tabeſcunt niues,
Vt turbidarum ſcabra culparum ſeges
Vaneſcit almo trita ſub ieiunio
Si blanda ſemper miſceatur largitas.
Eſt quippe & illud grande uirtutis genus
Operire nudos, indigentes paſcere.
Opem benignam ferre ſupplicantibus.
Vnam, paremq; ſortis humanæ uicem
Inter potentes atq; egenos ducere.
Satis beatus quiſque dextram porrigit
Laudis rapacem prodigam pecuniæ,
Cuius ſiniſtra dulce factum neſciat
Illum perennes protinus complent opes,
Ditatq; fructus fœnerantem centuplex.

Hymnus poſt Ieiunium.

Chriſte ſeruorum regimen tuorum
Mollibus qui nos moderans habenis
Leniter frenas, faciliq; ſeptos
Lege coherces

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

I pse cum portans onus impeditum,
C orporis duros tuleris labores,
M aior exemplis famulos remisso
Dogmate palpas
N ona summissum rotat hora solem
P artibus uix dum tribus euolutis
Q uarta deuexo superest in axe
Portio lucis.
N os breuis uotis dape uindicata
S oluimus festum, fruimurq; mensis
A d fatim plenis, quibus imbuatur
Prona uoluptas.
T antus æterni fauor est magistri
D octor indulgens ita nos amico
L actat hortatu leuis obsequela ut
M ulceat artus.
A dit & nequis uelit in uenusto
S ordidus cultum lacerare frontem,
S ed decus, uultus, capitisq; pexum
Comat honorem.
T erge ieiunans ait omne corpus,
N e'ue subducto faciem rubore
L utens tingat color, aut notetur
P allor in ore.
R ectius læto tegimus pudore
Q uicquid ad cultum patris exhibemus
C ernit occultum deus, & latentem
M unere donat.
I lle ouem morbo residem, gregiq;
P erditam sanat male dissipantem

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

V ellus adfixis uepribus per hirtæ
D euia siluæ.
I mpiger pastor reuocat. lupisq;
G estat exclusis humeros grauatos
I nde purgatam reuehens aprico
Reddit ouili.
R eddit & patris, uiridiq; campo
V ibrat in plexis ubi nulla lappis
S pina, nec germen sudibus perarmat
Carduus horrens.
S ed frequens palmis nemus, & reflexa
V ernat herbarum coma, tum pereuntis
G urgitem uiuis uitreum fluentis
Laurus obumbrat.
H isce pro donis tibi fide pastor.
S eruitus, quæ nam poterit rependi
N ulla compensant pretium salutis
Vota precantum.
Q uamlibet spreto sine more pastu
S ponte confectos tenuemus artus,
T eq; contemptis epulis rogemus
Nocte, dieq;.
V incitur semper minor obsequentum
C ura, nec munus genitoris æquat,
F rangit & cratem luteam laboris
Grandior usus.
E rgo ne limum fragilem solutæ
D eserant uires, & aquosus albis
H umor in uenis dominetur ægrum
Corpus eneruans,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Laxus, ac liber modus abstinendi
Ponitur cunctis, neque nos seuerus
Terror impellit, sua quenque cogit
Velle potestas.
Sufficit quicquid facias uocato
Nummis nutu prius inchoare,
Siue tu mensam renuas, cibum'ue
Sumere tentes.
Annuit dexter deus, & secundo
Prosperat uultu uelut hoc salubre
Fidimus nobis fore, quod dicatas
Carpimus escas.
Sit bonum supplex præcor, & medelam
Conferat membris, animumque pascat
Sparsus in uenas cibus obsecrantum
Christicolarum.

Hymnus ad omnes horas.

Da puer plectrum choreis, ut canā fidelibus
Dulce carmen, & melodum gesta Christi insignia
Hunc camœna nostra solū pangat. hunc laudet lyra.
Christus est, quem rex sacerdos ad futurum protinus
Infulatus concinebat uoce. chorda, & tympano,
Spiritum cœlo influentem per medullas hauriens.
Facta nos & iam probate pangimus miracula.
Testis est orbis, nec ipsa terra, quod uidit. negat
Comminus deum docendis proditum mortalibus.
Corde natus ex parentis ante mundi exordium

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Alpha & O cognominatus ipſe fons, & clauſula
Omnium, quæ ſunt· fuerunt· quæq; poſt futura ſunt·
Ipſe iuſſit, & creata, dixit ipſe, & facta ſunt
Terra· cœlum· foſſa· ponti· trina rerum machina·
Quæq; in his uigens ſub alto ſolis, & lunæ globo·
Corporis formam caduci, membra morti obnoxia
Induit, ne gens periret primoplaſti ex germine,
Merſerat quam lex profundo noxialis tartaro
O beatus ortus ille, uirgo cum puerpera
Edidit noſtram ſalutem fœta ſancto ſpiritu,
Et puer redemptor orbis os ſacratum protulit·
Pſallat altitudo cœli, pſallant te omnes angeli,
Quicquid eſt uirtutis uſquam pſallat in laudem dei
Nulla linguarum ſileſcat· uox & omnis conſonet·
Ecce quem uates uetuſtis, concinebant ſeculis,
Quem prophetarum fideles pagine ſpoponderant,
Emicat, promiſſus olim· cuncta conlaudent eum·
Cantaris infuſa lympha fit falernum nobile·
Nuntia uinum miniſter eſſe promptum ex hydria·
Ipſe rex ſapore tinctis obſtupeſcit poculis·
Membra morbis ulceroſa uiſcerum putredines
Mando, ut abluantur inquit· fit ratũ, quod iuſſerat·
Turgidam cutem repurgant uulnerum piamina
Tu perennibus tenebris iam ſepulta lumina
Inlinis limo ſalubri ſacri, & oris nectare
Mox apertis, hac medela lux reducta eſt orbibus·
Increpas uentum furentem, quod procellis triſtibus
Vertat æquor fundo ab imo, uexet, & uagam ratem
Ille iuſſis obſecundat, mitis unda ſternitur·

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Extimum uestis sacratæ furtim mulier attigit
Protinus salus secuta est· ora pallor deserit·
Sistitur riuus cruore, qui fluebat perpeti·
Exitu dulcis iuuentæ raptum ephebum uiderat
Orba quem mater supremis funerabat fletibus
Surge dixit· ille surgit matri, & stans redditur·
Sole iam quarto carentem iam sepulchro absconditũ
Lazarum iubet uigere reddito spiramine
Fœtidum iecur· reductus rursus intrat halitus·
Ambulat per stagna ponti· summa calcat fluctuum·
Mobilis liquor profundi pendulam præstat uiam,
Nec fatiscit unda sanctis pressa sub uestigiis·
Suetus antro bustiali sub cathenis frendere
Mentis impos efferatis percitus furoribus
Prosilit, ruitq; supplex, Christũ adesse, ut senserat·
Pulsa pestis lubricorum mille formis dæmonum
Corripit gregis suilli sordida spurcamina,
Seq; nigris mergit undis, ut pecus lymphaticum·
Fertq; qualis ter quaternis ferculorum fragmina
Affatim referta iam sunt accumbentum millia,
Quinque panibus peresis, & gemellis piscibus·
Tu cibus, panisq; noster, tu perennis suauitas·
Nescit esurire in æuum, qui tuam sumit dapem·
Nec lacunam uentris implet, sed fouet uitalia·
Clausus aurium meatus, et sonorum nescius
Purgat ad præcepta Christi crassa quæque obstacula
Vocibus capax fruendis, ac susurris peruius·
Omnis ægritudo cedit, langor omnis pellitur·
Lingua fatur quam ueterna uinxerant silentia·
Gestat & suum per urbem lætus æger lectulum·

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Quin & ipsum ne salutis inferi expertes forent
Tartarum benignus intrat, fracta cedit ianua.
Vectibus cadit, reuulsis cardo indissolubilis.
Illa prompta ad inruentes, ad reuertentes tenax
Obice retrorsum pulso porta reddit mortuos
Lege uersa, & limen atrum iam recalcādum patet.
Sed deus dum luce fulua mortis antra inluminat
Dum stupentibus tenebris candidum præstat diem,
Tristia squallentis æthræ polluerunt sydera.
Sol refugit, & lugubri sordibus ferrugine
Ignem reliquit axem, seq; mœrens abdidit.
Fertur horruisse mundus noctis æternæ chaos.
Solue uocem mens sonoram. solue lingua mobilem
Dic Throphæum passionis. dic triumphalem crucē.
Pange uexillum notatis, quod refulget frontibus.
O nouum cæde stupenda uulneris miraculum
Hinc cruoris fluxit unda, lympha parte ex altera.
Lympha nēpe dat lauacrū. Tū corona ex sanguīe est
Vidit anguis immolatam corporis sacri hostiam,
Vidit & fellis perusti mox uenenum perdidit.
Saucius dolore multo, colla fractus sibilat.
Quid tibi profane serpens profuit rebus nouis
Plasma primum perculisse uersipelli astutia?
Diluit culpam recepto forma mortalis deo.
Ad breuem se mortis usum dux salutis dedidit,
Mortuosq; olim sepultos ut redire insuesceret
Dissolutis pristinorum uinculis peccaminum.
Tunc patres, sanctiq; multi, conditorem præuium
Iam reuertentem secuti. tertio demum die
Carnis indumenta sumunt, eq; bustis prodeunt.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Cerneres coire membra de fauillis aridis
Frigidum uenis resumptis puluerem tepescere
Ossa·neruos, ac medullas, gluttino cutis tegi.
Post ut occasum resoluit uitæ, & hominum reddidit
Arduum tribunal alti uictor ascendit patris
Inclytam cœlo reportans passionis gloriam.
Macte iudex mortuorum·macte rex uiuentium
Dexter in parentis arce, qui duis uirtutibus
Omnium uenturus inde iustus ultor criminum.
Te senes, & te iuuentus, paruulorum te chorus,
Turba matrũ, uirginumq́; simplices puellulæ
Voce concordes pudicis perstrepent concentibus
Fluminum lapsus·& undæ·littorum crepidines
Imber·æstus·nix·pruina·silua, & aura·nox·dies.
Omnibus te concelebrent seculorum seculis.

Hymnus in exequiis defunctorum.

Deus ignee fons animarum,
Duo qui socians elementa,
Viuum simul, ac moribundum
Hominem pater effigiasti.
Tua sunt, tua rector utraq;.
Tibi copula iungitur horum,
Tibi dum uegetata cohærent
Spiritus simul et caro uiuit.
Rescissa sed ista seorsum.
Soluunt hominem perimuntq́;
Humus excipit arida corpus.
Animæ rapit aura liquorem.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Quia cuncta creata necesse est
Labefacta senescere tandem,
Compactaq; dissociari,
Et dissona texta retexi,
Hanc tu deus optime mortem
Famulis abolere paratus,
Iter inuiolabile monstrans.
Quo perdita membra resurgant:
Vt dum generosa caducis,
Ceu carcere clausa ligantur
Pars illa potentior extet,
Quæ germen ab æthere traxit:
Si terrea forte uoluntas.
Luteum sapit et graue captat,
Animus quoq; pondere uictus
Sequitur sua membra deorsum.
At si generis memor ignis
Contagia nigra recuset
Vehit hospita uiscera secum,
Pariterq; reportat ad astra.
Nam quod requiescere corpus
Vacuum sine mente uidemus
Spacium breue restat, ut alti
Repetat collegia sensus.
Venient cito secula, cum iam
Socius calor ossa reuisat,
Animataq; sanguine uiuo
Habitacula pristina gestet.
Que pigra cadauera pridem
Tumulis putrefacta iacebant

Volucres rapientur in auras
Animas comitata priores.
Hinc maxima cura sepulchris
Impenditur. hinc resolutos
Honor ultimus accipit artus,
Et funeris ambitus ornat.
Candore nitentia claro
Prætendere lintea mos est,
Aspersaq; myrrha sabæo
Corpus medicamine seruat.
Quid nam sibi saxa cauata?
Quid pulchra uolunt monumenta
Res quod nisi creditur illis
Non mortua sed data somno?
Hoc prouida christicolarum
Pietas studet utpote credens
Fore protinus omnia uiua,
Quæ nunc gelidus sopor urget.
Qui iacta cadauera passim
Miserans tegit aggere terræ
Opus exhibet ille benignum
Christo prius omnipotenti.
Quia lex eadem monet omnes
Gemitum dare sorte sublima,
Cognataq; funera nobis
Aliena in morte dolere.
Sancti sator ille Tobiæ
Sacer ac uenerabilis heros
Dapibus iam rite paratis
Ius prætulit exequiarum.

Iam stantibus ille ministris
Cyathos & fercula liquit,
Studioq; accinctus humandi
Fleto dedit ossa sepulchro,
Veniunt mox præmia cœlo
Pretiumq; rependitur ingens.
Nam lumina nescia solis
Deus inlita felle serenat.
Iam tunc docuit pater orbis
Quam sit rationis egenis
Mordax & amara medela
Cum lux animum noua uexat.
Docuit quoq; non prius ullum
Cœlestia cernere regna,
Quam nocte & uulnere tristi
Tolerauerit aspera mundi.
Mors ipsa beatior indest,
Quod per cruciamina leti
Via panditur ardua iustis.
Et ad astra doloribus itur.
Sic corpora mortificata
Redeunt melioribus annis,
Nec post obitum recalescens
Compago fatiscere nouit.
Hæc quæ modo pallida tabo
Color albidus inficit ora.
Tunc flore uenustior omni.
Sanguis cute tinguet amœna
Iam nulla deinde senectus
Frontis decus inuida carpet,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Macies neq; sicca lacertos
Succo tenuabit adeso.
Morbus quoq; pestifer artus,
Qui nunc populatur anhelo
Sua nunc tormenta resudans
Lucet inter uincula mille.
Nunc emimus aere ab alto
Victrix caro ianq; per ennis
Cernet sine fine gementem
Quos mouerat ipse dolores
Quid turba superstes inepta
Clangens ululamina miscet?
Cur tam bene condita iura?
Luctu dolor arguit amens?
Iam mœsta quiesce querela.
Lachrymas suspendite matres.
Nullus sua pignora plangat
Mors hæc reparatio uitæ est.
Sic semina sicca uirescunt,
Iam mortua, iamq; sepulta,
Quæ reddita cespite ab imo
Veteres meditantur aristas.
Nunc suscipe terra fouendum,
Gremioq; hunc concipe molli
Nominis tibi membra sequestro
Generosa & fragmina credo
Animæ fuit hæc domus olim
Factoris ab ore creatæ
Feruens habitauit in istis
Sapientia principe Christo.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Tu depositum tege corpus
Non immemor ille requiret
Sua munera fictor & auctor
Propriiq; enigmata uultus.
Veniant modo tempora iusta
Cum spem deus impleat omnem
Reddas patefacta uecesse est.
Qualem tibi trado figuram.
Non si cariosa uetustas
Dissoluerit ossa fauillis,
Fueritq; cinisculus arens
Minimi mensura pugilli.
Nec si uaga flamina, & auræ
Vacuum per inane uolantes
Tulerint cum pulere neruos,
Hominem periisse licebit.
Sed dum resolubile corpus
Reuocas deus, atq; reformas,
Qua nam regione iubebis,
Animam requiescere puram.
Gremio senis abdita sancti
Recubabit ut est Eleazar
Quem floribus undiq; septum
Diues procul aspicit ardens.
Sequimur tua dicta redemptor
Quibus atra morte triumphans
Tua per uestigia mandas
Socium crucis ire latronem.
Patet ecce fidelibus ampli
Via lucida iam paradisi

L icet & nemus illud adire
H omini quod ademerat anguis.
I llud precor optime ductor
F amulam tibi precipe mentem
G enitali in sede sacrari,
Q uam liquerat exul & errans.
N os tecta fouebimus ossa
V iolis & fronde frequenti
T itulumq; & frigida saxa
L iquido spargemus odore.

Hymnus octauo Kalendas Ianuarias.

Q V id est quod arctum circulum
S ol iam recurrens deserit.
C hristus ne terris nascitur
Q ui lucis auget tramitem.
H eu quam fugacem gratiam
F estina uoluebat dies.
Q uam pene subductam facem
Sensim recisa extinxerat.
C œlum nitescat lætius.
G ratetur & gaudens humus
S candit gradatim denuo
I ubar priores lineas.
E merge dulcis pusio, i. paruus puer.
Q uem mater edit castitas
P arens & Christus coniugis
M ediator & duplex genus
E x ore quamlibet patris

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Sis ortus & uerbo editus,
Tamen paterno in pectore
Sophia callebas prius.
Quæ prompta cœlum condidit,
Cœlum, diemq; & cætera.
Virtute uerbi effecta sunt,
Hæc cuncta. nam uerbum deus.
Sed ordinatis seculis,
Rerumq; digesto statu
Fundatur ipse & artifex
Permansit in patris sinu.
Donec rotata annalium
Transuoluerentur millia,
Atq; ipse peccantem diu
Dignatus orbem uiseret.
Nam cæca uis mortalium
Venerans inanes nenias,
Vel aera, uel saxa algida,
Vel ligna credebat deum.
Hæc dum sequuntur perfidi
Prædonis in ius uenerant
Et mancipatam fumido,
Vitam barathro immerserant.
Stragem sed istam non tulit
Christus cadentum gentium
Impune, ne forsan sui
Patris periret fabrica.
Mortale corpus induit,
Vt excitato corpore,
Mortis cathenam frangeret.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Hominemq́; portaret patri.
Hic ille natalis dies,
Quo te creator arduus
Spirauit & limo indidit,
Sermone carnem glutinans.
Sentis ne uirgo nobilis
Matura per fastidia
Pudoris intactum decus,
Honore partus crescere?
O quanta rerum gaudia
Aluus pudica continet,
Ex qua nouellum seculum
Procedit, & lux aurea.
Vagitus ille exordium
Vernantis orbis prodidit
Nam tunc renatus sordidum
Mundus ueternum depulit.
Sparsisse tellurem reor
Rus omne densis floribus,
Ipsasq́; harenas Syrtium
Flagrasse nardo & nectare.
Te cuncta nascentem puer
Sensere dura & barbara,
Victusq́; saxorum rigor
Obduxit herbam cotibus.
Iam mella de scopulis fluunt,
Iam stillat ilex arido
Sudans amomum in stipite,
Iam sunt myricis balsama.
O sancta præsepis tui

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

A eterne rex cunabula,
P opulisq; per seculum sacra
M utis & ipsis credita.
A dorat hæc brutum pecus
I ndocta turba scilicet
A dorat excors natio
V is cuius in pastu sita est.
S ed cum fideli spiritu
C oncurrat ad præsepia
P agana gens, & quadrupes,
S apiatq; quod brutum fuit,
N egat patrum prosapia
P erosa præsentem deum.
C redas uenenis ebriam
F uriis ue lymphatam rapi.
Q uid prona per scelus ruis?
A gnosce si quicquam tibi
M entis resedit integræ
D ucem tuorum principum.
H unc quem latebræ & obstetrix
E t uirgo fœta & cunulæ,
E t imbecilla infantia
R egem dederunt gentibus.
P eccator intueberis
C elsum coruscis nubibus
D eiectus ipse & inritis
P langens reatum fletibus.
C um uasta signum buccina
T erris cremandis miserit,
E t scissus axis cardinem

Mundi ruentis soluerit.
Insignis ipse & præminens
Meritis rependet congrua
His lucis usum perpetis.
Illis gehennam & tartarum.
Iudæa tunc fulmen crucis
Experta qui sit senties,
Quem te furoris præsule
Mors hausit & mox reddidit.

Hymnus Epiphaniæ

Quicunq; Christum queritis
Oculos in altum tollite
Illic licebit uisere
Signum perennis gloriæ
Hæc stella quæ solis rotam
Vincit decore, ac lumine,
Venisse terris nuntiat
Cum carne terrestri deum.
Non illa seruit noctibus
Secuta lunam menstruam
Sed sola cœlum possidens
Cursum dierum temperat.
Arctoa quamuis sydera
In se retortis motibus
Obire nolint attamen
Plerũq; sub nimbis latent.
Hoc sidus æternum manet.
Hæc stella nunquam mergitur.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Nec nubis occursu abdita
Obumbrat obductam facem.
Tristis cometa intercidat.
Et si quod astrum sirio
Feruet uapore, iam dei
Sub luce destructum cadat.
En Persici ex orbis sinu
Sol unde sumit ianuam
Cernunt periti interpretes
Regale uexillum magi.
Quod ut refulsit, cæteri
Cessere signorum globi,
Nec pulcher est ausum suam
Conferre formam lucifer.
Quis iste tantus inquiunt
Regnator astris imperans,
Quem sic tremunt cœlestia.
Cui lux & æthra inseruiunt.
Inlustre quiddam cernimus
Quod nesciat finem pati
Sublime. celsum. interminum.
Antiquius cœlo & chao.
Hic ille rex est gentium,
Populiq; rex iudaici
Promissus habrahæ patri,
Eiusq; in æuum semini.
Aequanda nam stellis sua
Cognouit olim germina
Primus sator credentium
Nati immolator unici.

Iam flos

I am flos subit Dauiticus
R adice iesse editus
S ceptriq; per uirgam uirens
R erum cacumen occupat.
E x in sequuntur perciti
F ixis in altum uultibus,
Q ua stella sulcum traxerat,
C laramq; signabat uiam.
S ed uerticem pueri supra
S ignum pependit imminens,
P ronaq; submissum face
C aput sacratum prodidit
V idere quod postq̃ magi
E oa promunt munera,
S tratiq; uotis offerunt
T us myrrham & aurum regium.
A gnosce clara insignia
V irtutis, ac regni tui
P uer o cui trinam pater
P rædestinauit indolem.
R egem, deumq; adnunciant
T hesaurus, & flagrans odor
T uris sabæi, ac myrrheus
P uluis sepulchrum prædocet.
H oc est sepulchrum quo deus
Dum corpus extingui sinit
A tq; id sepultum suscitat
M ortis refregit carcerem.
O sola magnarum urbium
M aior Bethlem, cui contigit

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Ducem ſalutis cœlitus
Incorporatum gignere.
Altrice te ſummo patri
Hæres creatur unicus
Homo ex tonantis ſpiritu,
Idemq; ſub membris deus.
Hunc et prophetis teſtibus,
Iiſdemq; ſignatoribus
Teſtator & ſator iubet
Adire regnum & cernere.
Regnum quod ambit omnia
Dia, & marina, & terrea
A ſolis ortu ad exitum,
Et tartara & cœlum ſupra.
Audit tyrannus anxius
Adeſſe regum principem
Qui nomen Iſrael regat,
Teneatq; Dauid regiam.
Exclamat amens nuntio
Succeſſor inſtat, pellimur
Satelles, i, ferrum rape,
Perfunde cunas ſanguine.
Mas omnis infans occidat,
Scrutare nutricum ſinus,
Interq; materna ubera
Enſem cruentet puſio.
Suſpecta per Bethlem mihi
Puerperarum eſt omnium
Fraus nequa furtim ſubtrahat
Prolem uirilis indolis.

Transfigit ergo carnifex
Mucrone districto furens
Effusa nuper corpora,
Animasq; rimatur nouas.
Locum minutis artubus
Vix interemptor inuenit.
Quo plaga descendat patens,
Iuguloq; maior pugio est.
O barbarum spectaculum
Inlisa ceruix cautibus
Spargit cerebrum lacteum,
Oculosq; per uulnus uomit.
Aut in profundum palpitans
Mersatur infans gurgitem
Cui subter arcis faucibus.
Singultat unda & halitus.
Saluete flores martyrum,
Quos lucis ipso in limine
Christi insecutor sustulit,
Ceu turbo nascentes rosas.
Vos prima Christi uictima,
Grex immolatorum tener,
Aram ante ipsam simplices
Palma & coronis luditis.
Quid proficit tantum nefas?
Quid crimen Herodem iuuat?
Vnus tot inter funera
Impune Christus tollitur.
Inter coæui sanguinis
Fluenta solus integer

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Ferrum, quod orbabat nurus
Partus fefellit uirginis.
Sic stulta Pharaonis mali
Edicta quondam fugerat
Christi figuram præferens
Moses receptor ciuium.
Cautum & statutum iusserat,
Quo non liceret matribus
Cum pondus alui absolueret.
Puerile pignus tollere.
Mens obstetricis sedulæ
Pie in tyrannum contumax
Ad spem potentis gloriæ
Furata seruat paruulum.
Quem mox sacerdotem sibi
Assumpsit orbis conditor,
Per quem notatam saxeis
Legem tabellis traderet.
Licet ne Christum noscere
Tanti per exemplum uiri?
Dux ille cæso Aegyptio
Absoluit israel iugo.
At nos subactos iugiter
Erroris imperio graui
Dux noster hoste saucio
Mortis tenebris liberat.
Hic expiatam fluctibus
Plebem marino in transitu
Repurgat undis dulcibus
Lucis columnam præferens

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Hic præliante exercitu
Pansis in altum brachiis
Sublimis Amalech premit
Crucis quod instar tunc fuit.
Hic nempe Iesus uerior
Qui longa post dispendia
Victor suis tribulibus
Promissa soluit iugera.
Qui ter quaternas denique
Refluentis amnis alueo
Fundauit & fixit petras
Apostolorum stemmata.
Iure ergo se Iudæ ducem
Vidisse testantur magi
Cum facta priscorum ducum
Christi figuram pinxerint.
Hic rex priorum iudicum
Rexere qui Iacob genus,
Dominæq; rex ecclesiæ,
Templi & noui & pristini.
Hunc posteri Effrem colunt,
Hunc sancta manasse domus,
Omnesq; suspiciunt tribus
Bissena fratrum semina.
Quin & propago degener
Ritum secuta inconditum,
Quæcunq; durum feruidis
Baal caminis coxerant.
Fumosa auorum numina
Saxum·metallum·stipitem.

Rasum·dolatum·sectile·
In Christi honorem deserit
Gaudete quicquid gentium est
Iudæa·Roma, & Græcia·
Aegypte·thrax·persa·scythia·
Rex unus omnes possidet·
Laudate uestrum principem
Omnes beati, ac perditi
Viui·imbecilli, ac mortui·
Iam nemo posthac mortuus·

Liber de rebus diuinis

AVRELII PRVDENTII CLEMENTIS· V·C·APOTHEOSIS· 5· edificatio

Hymnus de Trinitate·

Est tria summa deus·trinum speci-
men·uigor unus
Corde patris genita est sapientia
filius ipse est·
Sctūs ab æterno subsistit spūs ore·
Tempore nec senior pater est, nec numine maior·
Nam sapiens retro semper deus edidit ex se
Per quod semper erat gignenda ad secula uerbum·
Edere sed uerbum patris est, at cætera uerbi
Adsumptum gestare hominem, reparare peremptū·
Conciliare patri, dextraq; in sede locare,
Spiritus ista dei complet·deus ipse fideles
In populos charisma suum diffundere promptus
Et patris, & Christi uirtutem in corpora transfert·

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Hymnus in infideles.

Est uera secta te magister consulo
Rectam'ne seruamus fidem?
An uiperina non cauemus dogmata?
Et nescientes labimur?
Arctam salutis uix uiam discernere est
Inter reflexas semitas.
Tam multa surgunt perfidorum compita
Tortis polita erroribus,
Obliqua sese conferunt diuortia
Hinc inde textis orbitis
Quas si quis errans ac uagus sectabitur
Rectum relinquens tramitem
Scrobis latentis pronus in foueam ruet,
Quam fodit hostilis manus.
Manus latronum quæ uiantes obsidet
Iter sequentes deuium.
Quid non libido mentis humanæ struat?
Quid non malorum pruriat?
Statum lacessunt omnipollentis dei
Calumniosis litibus.
Fidem minutis dissecant ambagibus
Vt quisquis lingua est nequior
Soluunt ligantq; questiouum uincula
Per syllogismos plectiles.
Væ captiosis sycophantarum strophis
Væ uersipelli astutiæ
Nodos tenaces recta rumpit regula
Infesta dissertantibus.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

I dcirco mundi stulta delegit Deus.
V t concidant sophistica.
D eq; imbecillis subiugauit fortia
S implex ut esset credere.
L apis ecce nostro fixus offensaculo est,
I mpingat in quem uanitas.
S ignum cauenti, non cauenti scandalum.
H unc sternit, illum dirigit.
D um plura tentat cæcus incerto gradu
I ncurrit id, quod obuium est.
F ax sola fidei est præferenda gressibus
V t recta sint uestigia.
Q uis in tenebris hostis errantes tamen
Pulsat, trahitq;, & proterit?
Q ui sparsa ad ipsum comeantum transitum
F rumenta sæuus deuorat.
Q ui læta Christi culta fur interpolat
A ddens auenas æmulas.
Q uas de ueneni lacte in herbam fertilem
P atitur colonos crescere.
N e forte culmum fibra inani spiceum
S imul reuulsa internecet.
E xpectat ergo deum dolosa, & farrea
F eruens coquat maturitas.
D et uentilabro lecta quæq;, ut horreis
V rat recrementum focis
R efert sed ipsa nosse, quæ messem nequant.
Z izaniorum semina.

Contra hæreticos qui patrem passum affirmant.

Plurima sũt sed pauca loquar ne dira relatu
Dogmata catholicam maculent male prodi-
ta linguam.
Ille patrem pellens solio detrudit in arctum
Corporis humani gestamen, nec pauet ipsum
Obiectare neci, duroq; adfigere ligno.
Passibilis'ne deus cuius species, & imago
Nulli uisa unquam. nec comprendier illa
Maiestas facilis sensu'ue, oculis'ue, manu'ue
Ioannis magni celebris sententia præsto est
Haud unquam testata deum potuisse uideri
Ille pater quem nulla acies uiolenta tuendo
Eminus ardentis penetrauit accumine uisus,
Qui se formam hominis non induit, & deitatis
Immensum adsumpto non temperat ore modo'ue
Aut euangelici pietas spernenda libelli.
Iam blasfeme tibi est, aut nunquam uisa beati
Vis intacta patris non admiscenda caducis,
Sed tamen. & patris est specimẽ, quod cernere fas sit
Humanis aliquando oculis. concurrere promptum
Quod q̃uis hebes intuitus speculamine glauco
Humentiq; acie potuit nebulosus adire
Quisq; hominum uidisse deum memoratur, ab ipso
Infusum uidit natum, nam filius hoc est
Quod de patre micans se prestitit inspiciendum
Per species quas possit homo comprendere uisu.
Nam mera maiestas est infinita, nec intrat
Obtutus aliquos, ni se moderamine formet.
Hoc uidit princeps generosi seminis Abram
Iam tunc dignati terras inuisere Christi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Hospes homo in triplicem numen radiasse figuram,
Hoc conluctantis tractarunt brachia Iacob
Ipse dator legis diuinæ accedere coram
Iussus, amicitiæ conlato qui stetit ore
Comminus & sacris coniunxit uerba loquelis
Carnis in effigie Christum se cernere sensit,
Sed maiora petens animum per uota tetendit
In concessa homini plusquam mortale laborans
Ipsum quantus erat sine corpore uisere Christum.
Deniq; post multi sermonis mutua, postq;
Conspectum præsentis heri, & consortia longa
Quæso ait, ut liceat te nunc deus optime nosse.
Respondit dominus, mea non me cernere iustis
Posteriora dabo, quod apertius absq; aliena,
Quam sumat facie uerbum non posse uideri,
Posse tamen cum malit idem nunquam patre uiso
Terrenis oculis habitu se ostendere nostro,
Sæpe, & in angelicas uel mortales moderatum
Induci species quæat, ut sub imagine cerni
Hoc uerbum est, quod uibratum patris ore benigno
Sumpsit uirgineo fragilem de corpore formam.
Inde figura hominis non dum sub carne Moysi
Obiecta effigiem nostri signauerat oris,
Quod quandoq; deus uerbi uirtute coactum
Sumpturus corpus faciem referebat eandem,
Sed tamen & sentum uisa est excita cremare
Flamma rubum, deus in spinis uolitabat acutis
Vulnificasq; comas, innoxius ignis agebat,
Esset ut exemplo deus inlapsurus in artus
Spiniferos sudibus, quos texunt crimina densis,

Et peccata malis hirsuta doloribus implent
Inculto nam stirpe frutex uitiosus iniquis
Luxuriam iurgis inhonesto effundere succo
Cœperat, & nodos per acumina crebra ligabat
Cernere erat steriles subito splendescere frondes,
Accensisq; circum foliis magno impete late
Conlucere deum. nec spinea lædere texta
Lambere sanguineos fructus, & poma cruenta
Stringere mortiferi uitalia germina ligni.
Quandoquidem tristes purgantur sanguine culpæ,
Quem contorta rubus densis cruciatibus edit.
Ergo nihil uisum nisi quod sub carne uidendum
Lumen, imago dei, uerbum deus, & deus ignis,
Qui sentum nostri peccamen corporis implet.
Nam lucis genitor uerbi sator auctor, et ignis
Creditur extra oculos ut apostolus edocet author,
Qui negat intuitu fontem deitatis adiri.
Credite, nemo deum uidit, mihi credite nemo.
Visibilis de fonte deus, non ipse dei fons
Visibilis cerni potis est, qui nascitur. at non
Innatus cerni potis est. latet os patris illud,
Vnde deus, qui inuisibilem se præstitit olim
Tale aliquid formans in sese, quale secuta est
Passio, quæ corpus sibi uendicat. ardua nam uis
Est impassibilis. quoniam natura superni
Ignis ad horrificas nescit descendere pœnas,
Nec capit humanis angoribus excruciari
Pura. serena. micans. liquido prælibera motu,
Subdita nec cuiquam dominatrix ut pote rerum.
Cui non principium de tempore, sed super omne

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Tempus, & ante diem maiestas cum patre summo,
Immo animus patris, & ratio, & uia consiliorum,
Quæ non facta manu, nec uoce creata iubentis
Protulit imperium patrio ructata profundo.
Hanc igitur non flagra secant, non sputa saliuis
Aspergunt, alapis non uexat palma relisis.
Nec perfossa cruci clauorum uulnera figunt.
His affecta caro est hominis, quam fœmina prægnans
Enixa est sub lege uteri, sine lege mariti.
Ille famem patitur. fel potat, & haurit acetum.
Ille pauet mortis faciem. tremit ille dolorem
Dicite sacrilegi doctores, qui a patre summo
Desertum iacuisse thronum contenditis, illo
Tempore quo fragiles deus est in lapsus in artus.
Ergo pater passus? quid non malus audeat error?
Ipse puellari conceptus sanguine creuit.
Ipse uerecundæ distendit uirginis aluum,
Etiam falsiloqua est diuini pagina libri,
Quæ uerbum in carnis loquitur fluxisse figuram.
At non qui uerbi pater est caro factus habetur,
Fige gradum scriptura tuum, nil mobile, & anceps
Adfirmasse decet, pater est quem cernere nulli
Est licitum, pater est qui nunquam uisus in orbe est.
Nec mundana inter radiauit lumina coram,
Verbum conspicuum misit, missumq; recepit,
Cum uoluit, uerbo præstrinxit uiscera puræ
Virginis, & uerbo struxit puerilia membra.
Ipse quidem in terris uirtute et numine præsens
Semper adest quocunq; loci, nec pars uacat ulla
Maiestate patris, nusquam est genitor deus absens

Per uerbum, ſed ſemper adeſt, atq; inde Philippo
Chriſtus ait, tanto tecum iam tempore uerſor,
Et patrem te noſſe negas, quem perſpicis in me
Eſt inuiſibilis donum patris edere natum
Viſibilem, per quem ualeat pater ipſe uideri.
Nec ſolis ſanctorum oculis, ſed lumine caſſis,
Cæcorum cæcos loquor. atra ſecordia quorum
Corde tenebroſo uerum perpendere neſcit,
Quem ſi perſpicuum mortalibus inficiaris
Fare age, quem uidear Babylonis ab arce tyranni
Innocuas inter flammas procul exſpaciantem
Calcantem rapidos inaduſtis fratibus ignes
Nempe ait, o proceres tres uaſta incendia anhelis
Accepere uiros fornacibus, additus unus
Ecce uaporiferos ridens interſecat ignes
Filius ille dei eſt, fateor quem uictus adoro
Inriſas remouere faces, tedasq́; tepentes
Subtrahite, friget ſuccenſi ſulphuris ardor.
Filius haud dubium eſt, ait hæc miracula rerum,
Quem uideo deus ipſe, dei certiſſima proles
Imperat, immenſis ardoribus, & domat iras
Inſultans famulante rogo, piceosq́; furores
Comprimit, & rabiem flammarum algeſcere cogit
Barbaricos calida aura ſinus non tangere iuſſa
Præterit, & tenues ſtridens tranſcurrit amictus
Ipſe per Aſſyrias metuit uapor ire tiaras
Ne coma, fuſa humeris fumo obſordeſcat amaro.
Hæc ait, & uarios iubet obmuteſcere cantus
Organa. ſambucas. citharas. calamosq́;, tubasq́;.
Stulta ſuperſtitio tacuit. uox feſta quieuit,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.5.16

Quæ male conſpicuæ celebrabat imaginis aurum
Carmina ſanctorum reſonant iam ſola uirorum
Concentu triplici regem laudantia cœli,
Qui mare, qui terras, qui lucida ſydera fecit
Ignibus & mediis ſecuros texit alumnos.
Semper in auxilium ſermo patris omnipotentis
Deſcendit ſeruando homini, mortalia ſemper
Admiſcenda ſibi proprio curauit amore,
Vt ſocianda caro, dominoq́; implenda perenni
Degenerem uitam, quæ tunc animalis agebat
Exemplo mutaret heri, ſimilesq́; per artus
Cernere conſortem terreni adſueſceret oris,
Participemq́; ſuum uiſu uelut obſide noſſe,
Et conſanguineo paulatim accedere Chriſto,
Ergo animalis homo, quondam nunc ſpiritus illum
Tranſtulit ad ſuperi naturam ſeminis. ipſum
Infundendo deum mortalia uiuificantem.
Nunc noua materies ſolidata intercute flatu.
Materies, ſed noſtra tamen de uirgine tracta
Exuit antiquæ corrupta exordia uitæ.
Immortale bonum proprio ſpiramine ſumens.
Filius ille hominis, ſed filius ille tonantis
Iam ſolum uultum patris aſpicit, & uidet ipſum.
Nemo patrem nouit, niſi filius, & cui monſtrat
Filius, & noſtri mediator, & omnipotentis.
Denique concludam breuis ut compendia ſummæ,
Non pater in carnem deſcendit, ſed patris arcem
Sumpta caro aſcendit, natus per utrūq; cucurrit.

Contra Vnionitas. i. Sabelianos hæreticos.